

246446 #2.

8

M. Hod. O. 10619/11.

SZÁZSZORSZÉP KÖNYVEK

A *Százszorszép Könyvek* második évfolyamának második kötetét adjuk át e számunkkal előfizetőinknek. Meg vagyunk róla győződve, hogy ennél kedvesebb és öröndetesebb meglepetést aligha szerezhetnénk olvasóinknak, mert *A zseniális Tessza* oly páratlanul érdekes történet, s *ego*, a fiatal leányok kedvelt, népszerű írónője oly friss, vidám hangon írta meg, hogy mindenki tetszését meg fogja nyerni.

Vidám, mulattató, mindvégig humoros történet lesz a *Százszorszép Könyvek* következő kötete is, *Curtis Yorke*, a kiváló angol ifjúsági író kedves regénye, *A gonoszok*, mely hét gyermek életéről szól, akik szülőik halála után, fiatal nagybátyjuk nyakába szakadnak, aki egyáltalán em tud velök mit kezdeni, s a rakoncátlan hét gyermek idegessé, türelmetlenné teszi a magányt kedvelő fiatal embert, míg aztán idővel mégis csak egymáshoz simulnak s megszeretik egymást a gyermekek és a nagybácsi. A sok vidám, humoros epizód mindvégig mulattató és szórakoztató olvasmányt nyújt, úgy hogy az olvasó ki nem fogy a nevetésből.

A *Százszorszép Könyveket* az új évfolyamban is a régi olcsó áron adjuk előfizetőinknek, csupán arra kérjük őket, terjesszék barátnőik, ismerőseik körében és gyűjtsenek minél több előfizetőt, mert csak ha előfizetőink száma megkétszereződik, áll módunkban továbbra is fenntartani az eddigi olcsó árakat.

Előfizetési ár: A *Magyar Lányokkal* együtt negyedévre 50.000 korona. Csak a *Százszorszép Könyvek* negyedévre 30.000 korona.

A ZSENIÁLIS TESSZA

REGÉNY

FIATAL LEÁNYOKNAK IRTA

ego

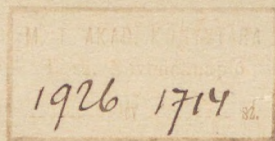
BUDAPEST
SINGER ÉS WOLFNER IRODALMI INTÉZET R.-T.
KIADÁSA

HUNGÁRIA HIRLAPNYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

246446

A legelterjedtebb magyar leányifjúsági lap a
MAGYAR LÁNYOK

I. FEJEZET.

— A tanár urat keresik, — szóltak be Kopár Árpád, a világhírű zongoraművész tantermének ajtaján a folyosón ácsorgó hegedűszakos növendékek.

Kopár tanár haragosan huzta össze bozontos, ősz szemöldökét. Nem szerette, ha tanítás közben zavarták. Maga válogatta meg növendékeit és azokkal aztán komolyan foglalkozott.

— Fejezze csak be ezt a tételt, Edit. Kicsit erélyesebben. Azért fortisszimó. Ugy.

Amikor az előtte ülő fiatal leány elhallgatott, Kopár dörmögött valamit, amiről senki sem tudta: szidás-e vagy dicséret. De a fal mellett ülő többi tanítvány dicséretre fogadott. Maklári Edit „tudott”. Ha ő rosszul csinált valamit, izgatottan, torkaszakadtából kiabált vele a tanár ur.

— Nna. Maradjon csak a helyén, azért lesz mondanivalóm elég. De előbb megnézem: ki keres? — szólt Kopár Árpád és hatalmas léptekkel ment ki a hatalmas ember a nagy, háromablakos tanteremből.

A zenepalota folyosóján kicsi, kövér, prémes, gyémántos, középkori asszony jött feléje. Egy kis pincsikutyát huzott maga után, amely dühösen ugatott a mellette elhaladó fiukra, leányokra. Azok meg jót nevettek: az ország leghiresebb zeneiskolájába nem igen szoktak kutyát magukkal hozni a látogatók.

Kopár tanár vészjőslón huzta össze szemöldökét.

— Kopár tanár urhoz van szerencsém? Jaj, de boldog vagyok! Már annyi szépet hallottam a professzor urról! Nevem Matt Ferencné, kolbászgyárunk van a József-utcában, — és már nyujtotta balkezét, mert hiszen a másikkal a kis pincsit huzta.

— Mivel szolgálhatok? — kérdezte erélyesen Kopár Árpád. — Bocsánat, asszonyom, nekem kell az időm . . .

— Tudom, tudom, nagyon drága a tanár ur ideje. Megmon-

dom, miért jöttem. Két leányom van, kérem és a nagyobbik, a Tessza, az direkt zseniális. Ugy zongorázik, hogy élvezet hallgatni. Az ismerőseink azt mondják, hogy ne taníttassuk tovább azzal az egyszerű öreg zongoratanítónővel, aki eddig járt hozzánk. Most már igazi mester keze alá kerüljön. Hál' istennek, igen jól bírjuk magunkat. És általában azt beszélik, hogy tanár ur a legnagyobb művész és legkitünőbb mester Budapesten. Azért bátorzkodtam felkérni, hogy vállalja el az én Tesszám tanítását...

— Sajnálom, asszonyom, nekem nincs időm, nem vállalhatok új tanítványt...

— De tanár ur kérem, én minden áldozatra kész vagyok...

— Sajnálom, de még egy félmillió koronáért sem adok órát a leányának...

Mattné meghökkent.

— Félmillió korona... Egy óráért...

— Ne ijedjen meg, nagyságos asszony, hiszen azt mondtam, hogy annyiért sem tanítom a kisasszonyt. Ha olyan „zseniális“, majd boldogul ő más tanító mellett is.

— És nem is ajánl nekem valakit, tanár ur? Kiváló tehetséges tanerőt, aki az én Tesszámot művésznővé képezi ki? Nem akarom, hogy pénzért játsszon; csak úgy, jótékony célra, vagy előkelő társaságban. Vettünk egy házat és az új lakásunkban zongoraszoba is lesz, kérem, urí kényelem, — igaz, hogy most még kicsit szűken vagyunk, de azért rendes, csinos nálunk most is és pontosan fizetünk, — bátran ajánlhatna tanár ur valakit az ismerősei közül...

Kopár elnevette magát. Most már mulattatta ez a kövér, jó módu, elbizakodott asszony, aki új zongoraszobája diszével őt akarta megkapni.

— Majd az egyik tanítványomat mutatom be önnek, nagyságos asszony. Nagytehetségű leány, aki talán még sokra viszi, ha a zenének élhet. De nagyon finomlelkű, érzékeny teremtés...

— Kérem, tanár ur, én tudok emberekkel bántani. A hölgynek jó dolga lesz nálunk.

Kopár tanár komolyan foglalkozott növendékeivel.

Kopár kinyitotta a tanterem ajtaját.

— Maklári Edit! Jöjjön ki, kérem!

És Edit kijött.

— Kedves Edit, bemutatom magát Matt Ferencné önnagyságának, akinek a kis leányát kell zongorára tanitania. Ne szabad-

kozzék, én kívánom, hogy vállalja ezt a leckét is. Kétszer hetenként taníthat, több időt nem rabolhat el a komoly munkától. Egy óráért ötvenezer koronát kell kapnia. Hat hónap múlva meghallgatom a tanítványát. Most beszélje meg a részleteket önagyságával, addig mással foglalkozom. Ajánlom magamat.

— Ajánlom magamat, tanár ur, — hajlongott Mattné. — És nagyon szépen köszönöm...

Kopár Ferenc visszament a tanterembe. Mattné végigmérte Editet.

Végignézte sima barna hajától kicsit formátlan fekete cipőjéig. Megnézte sima, sötétkék flanellruháját, kis fehér lehajtó gallérjával. Jól megnézte sápadt komoly arcát, szép fekete szemét, — ezt a gyerekleányt, akinek ő ötvenezer koronát fizessen? Sok...

— Ha Kopár tanár ur annyira ajánlja a kisasszonyt, akkor a kisasszony bizonyára jó tanerő. Kérem, látogasson meg, talán holnap három és négy óra között, — szólt némi leereszkedéssel hangjában Mattné.

— Bocsánatot kérek, nagyságos asszonyom, de holnap háromtól—négyig angol órám van. Ha megengedi, öt órakor jönnek, — szólt nagyon szerényen, de nagyon határozottan Maklári Edit.

Mattné most már jobban megbecsülte a „kis lányt“. Beleegyezett abba, hogy ötre jön hozzájuk és átadta Editnek — üzleti névjegyét. „Matt Ferenc szalámi- és kolbászarugyára, Budapest, VIII., József-utca 97. Telefon. Alapított 1906-ban.“

Edit viszontment a tanterembe.

Mattné pedig a lépcsőn lemenve is csóválta fejét. Idegen volt, elégedetlen. Kis pincsijét úgy rángatta, hogy az keservesen vontott e szokatlan bánásmód fölött érzett dühében...

— Egy ilyen kis lány... Ötvenezer koronát fizessen neki az ember; jöhetne olcsóbbért is... Milyen elbizakodott egy ilyen művész! Azt mondja, még félmillióért se tanítaná az én Tesszámát. Szeretném tudni: miért nem? De ezt a kis kopott ruhását: ezt igen...

II. FEJÉZET.

— Nagyon örülök, fiam . . .

— Hát még én, anyám. A pénz miatt is, de azért is, mert a tanár ur olyan bátran ajánlott Mattékhoz és ötvenezer koronára taksálta a tanításomat. Igaz, hogy a régi tanítványainak már nagyon sok leckét szerzett . . . Azért félek mégis, mert az a néni csudamód hengeg, — szólt fejét csóválva Maklári Edit.

— Nem féltelek, Dixi. Ha kell, megmutatod, hogy van önérzeted, — szólt a szép, feketeruhás asszony és megölelte leányát.

Nagyon jó barátnők voltak ők ketten, özvegy Maklári Józsefné, főmérnök özvegye, meg Edit leánya. *Mindent* elmondtak egymásnak, minden élményüket alaposan megbeszélték. Edit nem mondta meg barátnőinek, de egyikőjükkel sem volt olyan igazán „jóba“, mint anyjával.

Buzakék sapkáját fejébe, fülére huzta, bebújt fekete télikabátjába, aztán anyja felé fordult.

— Elegáns vagyok? Imponálok majd a „zenialis Tesszának“? — és kabátujja kopott prémszegélyét kifelé fordítva, jót nevetett.

Nem, nem volt elegáns. De nagyon helyes kis lány volt.

— Ha zongorázol neki, majd imponálsz a játékkal, — szólt anyja és boldogan nézett leányára; hitt hivatottságában . . .

Edit elment. Otthagyta a szép kis sárga ebédlőt, sok szép himzésével, — a kettőjük finom szürke hálósobáját. A harmadik szobában Makláriné unokahuga, dr. Bácskai Nóra, vidéki leány és fiatal orvos lakott. Nóra egész nap a klinikán volt, fogorvosnak készült. Az volt a terve, hogy ha itt elkészült tanulmányaival, kiutazik Amerikában élő mérnök-bátyjához egy-két évre. Ha visszajön, szülővárosában nyit fogorvosi rendelőt . . .

Amikor elment a leánya, Makláriné leszedte az asztalterítőt, munkához látott. Lámpaernyőket készített nagy villamossági vállalat számára. Öt év előtt még az ő ura volt a vállalat főmérnöke.

Ma már épp hogy megélhetett nyugdíjából. Munkaalkalmat,

azt kapott. De most már kevesebb volt a megrendelés, — ráért délután munkához látni. Azelőtt két kis tanulóleánnyal dolgozott... Viszont most nem volt háztartási alkalmazottja. Maga takarított, maga főzte meg egyszerű ebédjét. És mindig csinos volt, leányosan fiatalos, — ha az a széles ezüstsáv nem ragyogott volna fényes fekete hajában.

Életének az volt az öröme, elégtétele, hogy kis lányát úgy taníttatta, mintha nagyszerű, művelt apja gondoskodott volna róla. A gimnáziumból a negyedik osztály elvégzése után kimaradt ugyan Edit, de csak azért, hogy zenetanulmányait erélyesebben folytathassa. Németül, franciául vele tanult. És most eljárt angol órákra barátnejához, Komor Lajosnéhoz, aki leánykorában kint élt Angliában és amikor visszatért Budapestre, igen jóhírű nyelvésznek tisztelték. Tanárember volt az ura is. Edit a kezdők kurzusába járt hozzá és zongorázni tanította cserébe tízéves kis lányát, Böskét.

Sietett is Edit, hogy a többiek érkezése előtt átvegye Böskével a feladatát. Amikor felért az Irányi-utcai lakásba, a kis leány nyitott neki ajtót.

— Dixikém, drága aranyos Dixikém, nem tudom a leckét! — ilyen őszinte szavakkal ugrott a nyakába. — Ne szólj anyusnak. Játsszuk el a multkorit, jó?

— Nem jó, te kis svihák. Miért nem tanultad meg a skálát? — adta a szigoru tanítónénit Edit.

— Bent voltam a szomszédéknál, az ő Gyurijuk kapott egy új játékot, az asztalon labdázunk, hogy is hívják, valami csing-bong... Anyus, hogy is hívják Gyuri új játékát?

— Ping-pongnek, ma már épp huszadszor mondom neked, — nevetett Komorné, amikor beértek a szobába. — Szervusz, Dixi. Hogy van anyád? Hogy el ne felejtsem, szombat este jőjjetek fel teára. Ugy-e hozol kottát?

— Hogyne, Márta néni, ha maga akarja... Ki lesz itt?

— Lajos bácsi jóbarátja, akivel együtt voltak fogságban. És még egy-két emberünk. Tudod, a mamádnak is jó lesz, ha eljön...

Edit hálásan nézett a szép szőke asszonyra, aki ingbluzosan, hosszú nyakkendőjével olyan volt, mint az amerikai képeslevelezőlapok leányai.

Böske feladatát „diszkréten“ intézték el. Előbb a régi skálákat játszatta vele Edit, — hiszen egyelőre ugyanis csak a helyes kéztartására kellett figyelnie. Azután áttért vele az új feladatra. A hálás kis lány elismerően nézett a szemébe és amikor anyja megdicsérte, hogy ma milyen jól játszik, könyökével meglökte engedékeny tanítónőjét. Pedig Edit nem is volt olyan engedékeny. Tudta ő, mit akar elérni ennél a kis tanítványánál...

De jöttek a leányok angol órára. Jött Kiss Magda, aki hivatalba járt, Amerikával összeköttetést fentartó bankba és azt remélte, hogy gyorsabb előléptetésben lesz része, ha megtanul angolul. Jött Strom Daisy, finom fehér japánselyembluzban, ondulált frizurával, kölnivizes csipkezebkendővel, — mert innen társaságba készül. Daisynek, akit egy év előtt még egyszerűen csak Margitnak hívtak, mindig sok gondja, dolga volt, mindig sietett, mindig „halálosan fáradt“ volt — társaságból jött vagy oda készült. Jött Kárász Viola, aki mindenképpen színésznő akart lenni, szavalni tanult és a legprózaibb feladatot is érzelmes hangsúlyozással, sikerre pályázva mondta el. Azért tanult angolul, mert „nagystilü színésznőnek“ nagy műveltségre kell törekednie. Jött Mátrai Sárka, a háziur leánya, jó kis lány, aki ott lakott az első emeleten. Gyűlölte eddigi nevelőnőit, Komorné nagyon tetszett neki és meg akarta mondani Böskeének, hogy rózsaszín szalagot kössenek hajába, világoskék helyett, — ezért tanult angolul. Jött Fehér Pista, kövér jó fiú, aki a hetedik reálba járt, mindig álmosan nézett maga elé, de ha Márta néni hirtelen, váratlanul hozzáfordult kérdésével: tudott, kitűnően tudott mindent. Jött Monori Laci, aki órák közben folyton rajzolt, lerajzolta a leányokat és kijelentette, hogy azért tanul angolul, mert világkörüli utra indul, amint lesz arra való pénze. Karrikaturákat rajzolt...

Márta néni erélyesen csöndet parancsolt, tanítványai leültek a szétnyitható fehér gyerekszobaasztal mellé. És megkezdő-

dött a mulatságos, érdekes, beszélgetve tanító angol óra. Magyarul csak akkor mondhatott az ember valamit, ha már sehogyse, még csak nyögve, mutogatva, a dolgot körülírva sem tudta a megfelelő angol kifejezést kihozni. Sokat nevettek — egymás beszédén, a fiuk kigunyolták a leányokat, a lányok a fiukat és így hamarosan megtanulták a gunyolódáshoz szükséges szavakat. Aztán mindegyiknek el kellett mondania egésznapos működését, angolul. „Üzleti leveleket irtam a hivatalban,“ — mondta Magda. „Látogatóban voltam a barátnőmnél,“ — szólt Daisy és valamennyien nevettek szavain, mert angolul ezt úgy mondják: „fizettem egy hívást“ (I paid a call) a barátnőmnek. Kárász Viola verseket olvasott, Mátrai Sári „a csarnokban volt a szakácsnéval“, Fehér Pista pedig általános kacagás közt kijelentette, hogy nem tudja angolul megmondani, hogy „bedacizott algebrából“. Monori Laci a Nemzeti Múzeum könyvtárában gyűjtött adatokat egy cikkéhez...

Igy tanult ez a kompánia angolul. Márta néni nagyszerű pajtásuk volt, aki maga is szerette a tréfát, de vigyázott azért, hogy ilyen módon is tanuljanak tanítványai. Az új szavakat leírták és a következő órára mondatokat, az ügyesebbek egész történeteket irtak segítségükkel.

— Félőt, mennem kell! — szólt Monori Laci és abban a percben felugrott Edit is.

— Ma nekem is sietnem kell, Márta néni, — szólt és belepirult izalmába. Csaknem megfedkezett első zongoraleckéjéről Mattéknál.

— Persze, a nagy fiuval akarsz elmenni! — gunyolódott Daisy és Viola. De Magda és Sári megvédték: „Dixi nem olyan! Hagyjátok békibe!“

— Az ő korában én is szerettem, ha fiuk kísérgettek. Angliában ennek nem is tulajdonítanak olyan jelentőséget, mint nálunk. Az ember ép úgy barátkozhatott fiukkal, mint a leányokkal, — szólt Márta néni.

— Maga merre megy? — kérdezte Laci Edittől,

— A József-utca legvégén kell lennem öt órára, — szól Edít és kezét fogott Márta néniével.

— Én meg az Andrásy-ut közepén leszek ugyanakkor! — szól Laci. — No látják, milyen igaztalanul bántják Dixit. Azt is irigylik tőle, hogy velem megy le a lépcsőn?

— Nem, nem! — erősködtek a többiek. — Szervusztok, szerencsés utat. Good-bye!

Leszaladtak a lépcsőn, együtt mentek a Szervita-térig. Rohantak.

— Tudja, miért szaladok? Ma tanítok először algebrára egy kis bukófémben lévő diákot, — mesélte Laci.

— Tudja, miért szaladok? Ma adom az első zongoraleckét uj, ismeretlen tanítványomnak! — mesélte Edít.

— Micsoda szimpatia, micsoda hasonló sors! — nevetett Laci. Jól megrázták egymás kezét bucsuzáskor. Aztán az egyik balra szaladt, a másik jobbra.

— Helyes fiu ez a Laci, — gondolta Edít.

— Helyes kis lány ez a Dixi, — gondolta Laci. Még csak azt se tudta, mi a „Dixi“ rendes neve.

Három perccel öt óra előtt Edít már ott volt Matték háza előtt. Kétemeletes régi ház volt, földszintjén nagy hentesüzlet; ez volt az ős-üzlet, melyből utóbb kifejlődött a gyár, mely néhány házzal odébb most épült fel. De erről majd később írunk.

Most csak hadd menjen fel Edít barátnőnk a régi ház második emeletére, csak csöngessen be a lépcsőházi lakás ajtaján.

Kis vártatva jól megtermett falusi asszonyság nyitott ajtót.

— Kérem, Matték it laknak? — kérdezi Edít.

— Melyikek, az öregek vagy a fiatalok? Mink a fiatalok vagyunk. Kit tetszik keresni?

— Tessza kisasszonyt, — szól elfogódva Edít, mert nem tudta, fiatalnak vagy öregnek minősítse-e az általa megismert Mattné nagyságos asszonyt.

— A Tessza kisasszony, az itt van. Ongoráznak bent a szalonyban. Várják az új nevelőnőt. Tessék csak bemenni, ha iskolai barátnéja tetszik lenni, az a frájlájn most még ugyse jön,

azok mindig elkésnek, — szólt biztatva, jólelkűen a kövér szakácsnéni. Nyilván tetszett neki Edit.

Edit nagyszerűen mulatott volna, ha nem lett volna olyan izgatott. Letette kabátját, sapkáját. Benyitott a nagy ajtón és fényesen kivilágított ebédlőbe ért. Itt nem takarékoskodtak úgy a villanynyal, mint náluk. Vadonaturj csillár tiz körtéje világította meg a tulzsufolt szoba minden izléses és izléstelen holmiját. Mert azt rögtön meglátta Edit edzett szeme, hogy itt a legkülönbözőbb izlésű, értékű és eredetű dolgok keverődtek össze nagy zürzavarrá...

Nem igen nézhetett körül. A másik szobában rémesen zongorázott valaki. De Mattné már jött is feléje.

— No pá, kedves kisasszony. Szép, hogy pontos. Könnyen idetalált? Ez egy vacak régi ház. Az új házunk, ahová jövő hónapban megyünk, az aztán más lesz. Majd meglátja. Ott hall is lesz, meg télikert. Tessék! Ott bent vannak a leánykáim!

Igy mondta „a leánykáim“. Az egyik fél fejjel, a másik két fejjel volt nagyobb nála.

— Maklári Edit vagyok, — szólt Edit, aki fiatal lányok társaságában visszanyerte önuralmát.

— Pá, Matt Lenke vagyok, — szólt a kisebbik leány és valami hirtelen támadt rokonszenvvel rázta meg Edit kezét.

A nagyobb már megint visszaült a zongoraszékre és onnan nyujtotta kezét Editnek, akit végignézett.

— Pá, Matt Tessza vagyok...

— Szóval téged foglak tanítani? — szólt Edit és széket húzott oda a zongora mellé. Ha a zongora mellett ült, nagyon nyugodt volt; ott csak Kopár Árpád jelenlétében volt félénk és a maga kezdő, gyerek voltát érző, bizonytalan muzsikus. Ott bátoritásra szorult; itt hallatlan fölénben volt e nála sokkal magasabb leány fölött.

— Mióta zongorázol? — kérdezte Tesszától, aztán megfogta kezét és hosszú, hegyesre manikürözött körmeire mutatva, így szólt: „ezeket le kell vágnod. Így nem lehet zongorázni“.

Tessza felháborodottan tiltakozni akart. De Lenke megszólalt:

— Ugy-e? A régi kisasszony is mindig mondta neki. Ugy kópog. De Tesszának beszélhet az ember...

— Te csak hallgass! Buta! A régi kisasszony maga se tudott semmit. Egész falsul játszott. Tánczenéhez dunsztja se volt; csak ócska valcereket tudott, — szólt mély megvetéssel Tessza. — Azért röpitettük ki.

— No szépen vagyunk, — gondolta Edit. — Ez engem is kiröpitet hamarosan.

És hogy minél előbb tisztázza a helyzetet, felszólította Tesszát, hogy játszon egy skálát, mondjuk: g-durt.

Tessza megvetően mosolygott. G-dur: az semmi.

Eljátszotta. A pedált nyomta egész idő alatt; könyökét mozgatta, csipőjét ringatta, szinte ugrált a zongoraszéken. Nyilván nagyobb hatás kedvéért.

Edit az ajkába harapott. Hogy időt nyerjen és meggondolhassa viselkedését, még két mollskálát is eljátszatott a nagy leánnyal. Megnézte elbizakodott, csinos arcát, fitos orrát, nagy szőke haját, mely loknikban hullt a vállára, feje bubján pedig hullámos, felnőtt frizurát alkotott. A kontyos felnőtt frizurát a kislányos loknikkal széles fekete szalag kötötte össze.

— Mit szól? Ugy-e zseniálisan játszik ez a gyermek? Nézze kérem a kéztartását! — sugta Edit fülébe Mattné.

Edit azonban már akkor őszinteségre határozta el magát. Tizenhat esztendejének minden tapasztalata, életismerete azt mondta neki: erélyesen, bátran megmondani az igazat. Győzni vagy legyőzetni, — de becsülettel, azonnal.

— Köszönöm, — elég, — szólt Tesszához. — Te tehát négy év óta tanulsz zongorázni? Nahát, ha azt akarod, hogy Kopár tanár ur módszere szerint tanítsalak, akkor el kell felejtened mindazt, amit eddig tanultál.

— Micsoda? — kérdezte egyszerre Tessza és a mamája. Az egyik csudálkozva, a másik felháborodással.

— Ujra előről kell kezdened a tanulást. Egészen más kéz-

tartással. Az ujjaid nem mozgékonyak, viszont fölöslegesen sokat mozog a karod és egész tested. Pedált nagyon soká nem szabad használnod; visszaélsz vele. Hónapokig nem tanulhatsz egyebet skáláknál és ujjgyakorlatoknál; tánczenéről, mindenféle könnyü muzsikáról szó sem lehet.

Ámulva néztek rá Matték. A kövér mama egyre kinyitotta és becsukta száját, beszélni sem tudott izgatottságában.

— Természetesen, nagyságos asszonyomnak módjában van más módszert és a módszerhez más tanerőt választani, — szólott Edit, aki eddig minden idősebb asszonyt „néninek“ szólított, de most tapintata azt tanácsolta neki, hogy Mattnéhoz így szóljon. — De én csak akkor taníthatom Tesszát, ha mindenben alkalmazkodik Kopár tanár ur iskolájának törvényeihez.

— És mondja, kedves kisasszony, magának is csak skáláznia kellett kezdetben? — kérdezte Mattné, hogy most ő nyerjen időt. Tekintetével nyugtatta meg pirosarcu, dühös leányát: ne féljen. Majd elintézi ő ezt az ügyet.

— Bizony, nagyságos asszonyom, most is főleg skálát, ujjgyakorlatokat játszom, naponta három óráig. A negyedik órában kerülnek sorra az előadási darabok, etudeök, szonáták, amelyekre készülök. Az én etude-eim már érdekesekek, — szólott mosolyogva Tesszához.

— És szabad látnom az Ön kéztartását? — kíváncsiskodott Mattné. Azt gondolta, ha az ő Tesszája jól megnézi, amilyen „zseniális“: rögtön meg is tanulja Kopár tanár drága titkát.

— Tessék, — szólott Edit és Tesszát barátságosan eltolva, végigfutott a billentyükön. Olyan tisztán gyöngyöző volt a játék, hogy még Matt mama is látta: ez csakugyan más. De vajjon-megér-e ez ötvenezer koronát óránként?

— Jé, milyen egyenesen ül a széken! Nem ugrál úgy, mint Tessza, fel-le! És milyen biztosan mozognak az ujjai! Én se fogok soha többé cigányosan hegedülni, hanem ilyen nyugodtan, biztosan, — szólott Lenke elragadtatással.

Tessza megint neki akart menni hugának, dühös volt, izgatott, lenézte ezt a „kis tanítónőt“ formátlan box-cipőjében, de

imponált is neki. Azon gondolkozott, mit vágjon Lenke fejéhez, — amikor egy öreg bácsi belépése megzavarta szándékában.

— Nagypapa, — szólt lenézéssel Tessza.

Fekete selyem házisapkával fején, botjára támaszkodva, hihetetlenül kopott bundával vadonatúj „slafrokja“ fölött, kedves arcu öreg bácsi jött be az aranyos, brokátos, művirágos szalonba. Az ajtóban megállt és mosolyogva körülnézett.

Edit felugrott helyéről, odament az öreg bácsihoz és bemutatkozott.

— Nagyon örvendek, kedves kisasszonyka, nagyon örvendek. Én meg idősb Matt Ferenc vagyok, Mariska meg Lenke nagyapja. Nagyon örvendek. A barátnőjük?

— A kisasszony Tessza új zongoratanitónője, nagypapa, — szólt Mattné idegesen, mert nem tudta: mire szánja el magát. Edit olyan könnyedén, fölényesen ajánlotta fel neki, hogy más „tanerőt“ is választhat, hogy éppen Kopár tanár göggyére ismert. Hátha mégis van oka ennek az iskolának erre a nagy öntudatosságra... Mit csináljon, mit csináljon...

— Zongoratanitónő a kisasszonyka? Ilyen fiatal és máris tanitónő? Ejnye, ejnye, az aztán szép! — szólt az öreg bácsi. — Bizonyára a kedves papája is zongoratanító ur?

— Édesapám a Villamossági Gyár főmérnöke volt; öt év előtt meghalt, — szólt Edit és nyíltan a szemébe nézett az öreg urnak.

— Bocsánat, bocsánat! Sajnálom, hogy elszomorítottam. Az ilyen magamfajta öreg kicsit sokat beszél, ugy-e? Nem látok senkit egész nap... Hanem kisasszonykám! Nem zongorázná el nekem az én kedvenc dalomat, azt, hogy „Hullámzó Balaton tetején...“?

— Szívesen, Matt ur...

És leült a zongora mellé Edit és eljátszotta az öreg bácsinak kedvenc dalát. Aztán, látva boldogságát, elragadtatását egy Liszt-rapszódíát, és végül Schumann-dalokat zongorázott. Azt gondolta magában: miért ne okozzon egy jó félórát ennek az öreg embernek? Ugyse jön ide többé...

— Nagyszerül! Gyönyörül! Mint egy hangverseny! — szólt idősb Matt Ferenc. — Nagyon köszönöm, kisasszonyka. És most a mi Tesszuskánk is ilyen muzsikát tanul? Mert eddig bizony igen — igen hamisan játszott az én kis unokám...

Tessza mérges pillantásokat vetett nagyapjára.

— Te is használsz a pedált és te is játszol népdalokat. Neked szabad? — kérdezte metsző gunnyal.

Edit elmosolyodott.

— Kedves Tessza, én tiz év óta zongorázom és nekem most már szabad így és ilyeneket is játszom.

— No persze, te azt nem érted, Tessza. A kisasszony Kopár Árpád növendéke. Sőt: kedvenc növendéke. A tanár ur nagyon bizik tehetségében, jövőjében, — szólt Mattné.

Editnek kipirult az arca.

— Igazán? A tanár ur ezt így mondta nagyságos asszonynak? Igazán? — kérdezte túláradó örömmel.

— Igazán így mondta, — szólt Mattné, aki alapjában véve jólelkű asszony volt és tetszett neki a kis zongoratanítónő öröme.

— Miért, olyan nagy valaki az a Kopár Árpád, hogy ennyire oda vagy a dicséretétől? — szólt Tessza gunyos fölénnnyel. — Más is zongorázhat úgy, mint ő és Wagner is volt olyan híres zeneszerző...

— Kopár Árpád egyike a legnagyobb ma élő muzsikusoknak, — szólt áhitatosan Edit. És most már megelégte ezt a társaságot. Felállt és először Mattnéhez ment bucsuzkodni.

— Hiszen még meg sem beszéltük, mikor kezdi meg a tanítást, Edit kisasszony, — szólt mézédeseen Mattné.

Edit megint csak elpirult.

— Azt hittem, nagyságos asszony nem reflektál a tanításomra, — szólt elfogultan.

— Dehogynem! Sőt... Tessza majd mindenben szót fogad kegyednek, azt garantálom, — szólt Mattné és durcásan elforduló leánykájára szigorú határozottsággal nézett. — Amióta kegyedet játszani hallottam, belátom, hogy az a Kopár-féle tanítás valami igen-igen szolid dolog. És mi szeretjük a szolidat, ma-

gunk is régi szolid család vagyunk, kérem. Csak azt szeretném, ha kicsit engedne abból a nagy szigoruságból és névnapunkra, születésnapunkra, házassági évfordulónkra Tessza mégis csak betanulhatna kegyeddel valami csinos kis darabot. Hiszen Kopár tanár urnak azt nem kell megtudnia. Jó?

Edit nevetett. Mattné ezt beleegyezésnek vette. Ő maga kísértette ki a fiatal leányt, akitől a nagyapa és Lenke nagy-nagy borátsággal, Tessza dühösen, durcásan bucsuzott.

— De nézze, Edit kisasszony, — szólt Mattné az előszobában, — én azt hiszem, negyvenezer is elég lesz. Hiszen magácska még olyan fiatal. És nekünk most annyi a kiadásunk! Tudja, az az építkezés rengeteg pénzbe került, egész vagyonnal! És nem merek az uramtól olyan rémsok pénzt kérni ilyesmire, tanításra. Inkább majd sonkával, szalonnával, vasárnapokra szép darab karajjal kedveskedek az édesmamának...

Edit ebbe is beleegyezett. Ugy sem értett az alkudozáshoz. Az ő anyja nem alkudott soha. És ő pénzt akart szerezni, — bizony még a negyvenezernek is megörült.

Megbeszélték, hogy csütörtökön öt órakor kezdi meg Tessza tanítását és akkor végre hazamehetett. Fél nyolc volt, amikor nevetve, bosszankodva, kipirultan borult édesanyja nyakába, mondván:

— Anyuskám, ugy megbecsülöm ezután a pénzt! Oly nehéz megszerezni!

III. FEJEZET.

Azon a bizonyos csütörtöki napon Tessza rosszkedvűen ébredt. Amig szemét dörgölte, eszébe jutott aznap programja és most már tudta, mi bántja: a délutáni zongoraóra. Elkeseredetten nézett csudaszép hegyes körmeire. Fel kell őket áldoznia egy olyan formátlan leány szeszélye miatt, akiben nincs semmi elegancia, semmi divatos előkelőség, — épp hogy tud egy kicsit zongorázni...

Igaz, hogy ő mesélt otthon Kopár Árpádról. Az iskolában hallott róla, ott rajongtak érte a leányok és ő azzal akarta lepi-

pálni őket, hogy Kopár-tanítvány. Eszébe se jutott, hogy a mája majd egy ilyen semmitmondó leányt hoz haza neki, egy ilyen kis szegény jólnevelt tanítónőcskét, aki 1924-ben is amerikai orru, lapossarku cipőt visel.

— Tessza! Gyere már reggelizni, elkésünk, — kiáltotta be az ebédlőből Lenke.

— Bánom is én, legföljebb beír az az undok Gát Jóska az osztálykönyvbe. Ugyse tanulom meg neki a fizikát. Utálom a fizikát.

— Mondd, mit nem utálsz a táncot és a fess fiukat kivéve? — kérdezte Lenke.

— Ó, azért van, amit szeretek. Zongorázni is szerettem eddig, de most már majd azt is megutálom. Minek járatják ide azt a kis klimperelő majmot? Nem tanulok majd attól semmit, amivel sikereket tudnék elérni. Skálát nem játszhatok társaságban, bármily gyönyörű lesz is a kéztartásom . . .

Igy dohogott Tessza, miközben megfésülködött, felöltözött. Lenke látta, hogy hiába várja, még ő is elkésik miatta. Elment, a villanyoshoz sietett és pontos időre odaért a gimnáziumba.

Tessza ellenben már csak a fizikaóra végén lépett be az ötödik osztályba. Olyan magától értetődő nyugalommal nézett szét, olyan könnyedén biccentett Gát tanár ur felé loknis fejével, hogy az amugy is ideges, fáradt embert teljesen kihozta sodrából.

— Kérem, maga minden órámön elkésik, Matt Tessza. Erről jelentést teszék osztályfőnökének, — szólt izgalomtól remegő hangon.

— Bocsánatot kérek, tanár ur, hoztam igazolványt, — szólt Tessza nagyon határozottan. — Fájt a fejem.

— Ha fáj a feje, szedjen aszpirint és maradjon otthon. Nem hiszek az olyan fejfájásban, mely fél kilenckor elmulik. Azt hiszem, maga nem szereti a fizikát, — szólt a tanár ur, most már nyugodtabban.

— Az igaz, tanár ur. Nem szeretem a fizikát, — szólt a leányok nehezen elfojtott nevetése, sugdosódása közben Tessza.

— Üljön le, kérem . . .

Szünetben körülfogták a leányok Tesszát.

— Direkt késtél el? Ugratni akartad?

— Persze. Nem bírom el azt a szőke sápadt arcát, az idegességét, tudományos magyarázatát. Ha olyan nagy tudós, menjen az egyetemre.

— Örülhetünk, hogy ilyen igazi tudós tanít bennünket! Jellemtelenség és komizság ezt a szegény szívbjajos embert így felizgatni, — szólt Magyar Margit, egy szemüveges, kistermetű, de nagyon csinos leány és jó tanuló.

— Nini, hogy félti Gát tanár szívét! Talán szerelmes vagy belé? — kérdezte nevetve Tessza.

— Nem vagyok szerelmes belé, de van eszem és szívem és ha tudni akarod: gyűlölöm és megvetem az ilyen pökhendi, ostoba modort! Ez nem gimnáziumba való! — szólt Magyar Margit és tovább ment.

Tessza vállát vonogatta. Nem törődött Magyar Margit véleményével. Nem volt elegáns leány. Annál jobban érdekelte Strom Vera és a kompániája. Ezek nagyvilági életet éltek, hangversenyekre jártak, volt fekete bársonyruhájuk és selyemharisnyájuk és nem törődtek azzal a bizonyítvánnyal, melyet beírnak majd az indexükbe. Ezek tetszettek Tesszának és az volt szíve vágya, hogy barátkozzanak vele. De ők együtt jártak ide, ebbe az iskolába az első gimnázium óta, míg Tessza csak a negyedik polgári elvégzése után jött át az ötödikbe. És hiába kedveskedett nekik, hiába illegette magát előttük uj cipőiben, jó ruháiban, hiába hívta Verát esős napon a konflisába, — nem akarták bevenni társaságukba. Épügy hencegtek és époly jogosan, mint ő.

Most is megállt padja előtt és mohón figyelt az ötös kompánia beszélgetésére. A tizenötöstendős leányok, mint viharedzett öreg színházi kritikuskok, úgy dicsérték a maguk kedvenc művészeit a többiek rovására. Külföldi nagy muzsikuskok neveivel dobálódtak, ők mindenkit ismertek.

— De azért egyik sincs olyan művész, mint Kopár Árpád. Ő utólérhetetlen, — szólt Vera. — Voltam az utolsó koncertjén; majd megőrültek az emberek elragadtatásukban...

Tessza maga sem tudta, mi leli. Egyre közelebb huzódott az ötös kompániához. És egyszerre megszólalt:

— Ma lesz az első zongoraóráám Kopár tanár legtehetsége-sebb növendékénél.

(Ha gyűlölte is Editet, de a rangját, azt meghagyta neki.)

— Ugyan kinél? — kérdezte gögösen Vera. — Én hirtől is, személyesen is ismerem a Kopár-tanítványokat...

— Maklári Editnél, — szólt Tessza, kicsit bizonytalanul. Maga sem hitte, hogy az előkelő Strom Vera az ő kopott kis tanítónőjét valahonnan ismerhetné.

De Vera feléje rohant, két kezével megragadta Tessza karját, úgy kérdezte:

— Te ismered Maklári Editet? Azt a drága Dixit? Miért nem mondtad előbb! Jóba vagy vele? Mesélj róla!

És belekarolt Tessza karjába, huzta őt magával ki a folyosóra, a többiek utánuk jöttek, kíváncsian, izgatottan.

Tessza pedig nem tudta, mit meséljen arról a drága Dixiről. Hiszen semmitsem tudott róla.

Zavarában azt mondta: «szokott hozzájuk járni.» Aztán azt mondta: «szokott nekik zongorázni.» Aztán megmutatta a leányoknak körmeit, ezeket Kopár Árpád parancsára le kell vágatnia. (A leányok respektussal néztek a körmökre, melyek a nagy Kopár érdeklődésére tarthattak számot.) És hogy neki nem szabad mást játszania, csak skálákat meg etüdöket. Előadási darabok tönkretelhetnék a tehetségét...

Amikor az osztályukbeli leányok visszajöttek, csodálkozva látták ezt az új barátságot. Az ötös kompánia «bevette» Matt Tesszát!

Persze, ők nem tudták, hogy ezt a dicsőséget Maklári Editnek köszönheti a „sonkászsömlye“. (Ellenségei ugyanis így hívták egymás között a tizóraiját önérzetesen kitergegető Tesszát.) Talán ő maga sem vallotta ezt meg elbizakodott énjének.

De azért az iskolából hazaérve, mégis csak leráspolyozta körmeit.

Azután kiszedte a zongorából a „One-step“ és „Shimy“-kot-
tákat. Elrakta valamennyit. Persze, azért elhatározta, hogy „meg-
felelő“ társaságban megint előszedi őket. Maklári Editnek azon-
ban nem kell megtudnia, melyik az ő igazi, kedvenc muzsikája.

IV. FEJEZET.

Makláriné meg a leánya már ebédnél ültek, amikor elkésve,
fáradtan jött be Nóra.

— Ne haragudjon, Ilona, drága, de ma annyian voltak
nálunk a fogászaton, hogy egy óráig bent kellett dolgoznunk.
Pedig szörnyen éhes vagyok. Máskor a portásnéval hozatunk sós-
rudakat, de ma szuszogni sem volt időnk, — szólt mentegetődzve
és máris kanalazta levesét.

— De azért mégis jól esett a sok munka, úgy-e? — kérdezte
Makláriné.

— Hogyne! Először is ilyenkor rengeteget tanul az ember.
A tanár ur megköveteli tőlünk, hogy gyorsan, pontosan állapít-
suk meg a páciens betegségét és fájdalom okozása nélkül szüntes-
sük meg a fájdalom okozóját. Jó érzés annyi ember baján segí-
hetni, — szólt Nóra jókedvűen. — Szeretem a foglalkozásomat.

— Én is az enyémet — szólt Edit.

— Ti könnyen beszéltek, — sóhajtott fel Makláriné. — Ti
már magatok választottátok azt a pályát, melyre hivatottságot
éreztetek. De én? Nem mondhatnám, hogy valaha is szerettem
lámpaernyőket gyártani, — még hozzá a nagyközönség izlésének
megfelelően. Nekem az élet adta ezt a munkát. Mert mit tanul-
tam? Hat felsőt végeztem, franciául csevegtem, csinosan zongo-
ráztam, jómódu, helyes leány voltam, szegény uramnak meg-
tetszettem, elvett feleségül. Azt hittem, olyan az élet, mint a ked-
ves regények... Szépen berendezkedtünk, jól éltünk, színházba,
hangversenyekre jártunk, az uram csellózott, én zongoráztam,
nyáron utazgattunk, Dixinek bolondul örültünk, még a háborus
éveket is türethetően átéltük, mert őt fölmentették, mint nélkülöz-

hetetlent; és noha éjjel-nappal dolgozott, mégis itthon volt, nem féltettük . . . És jött egy háromnapos betegség, elkésett operáció és ő itthagytott. Akkor értettem meg, hogy nincs foglalkozásom. El kellett fogadnom azt a munkát, amelyet juttattak nekem. Csinálom, örülök, ha van megrendelésem, most már néha azt is megengedik, hogy a magam izlése szerint dolgozzak, ötleteimet is érvényesíthetem, de nem szeretem a munkámat . . .

— Szegény kisanyám — szólt Edit, felugrott és megcsókolta az ő „édeskáját“. Szenvedélyesen ölelte.

— Nono, te kis bolond, meg ne fojts. Tudod, Nóra, nem bírok vele, amióta van egy tanítványa. Annyi mindent akar vásárolni az ő jövedelméből, hogy még milliók sem lennének elegendők, nemhogy az ő negyvenezer koronái . . . De azért szó sincs róla, nagyon örülök én is az én kis kenyérkeresőmnek! És milyen mulatságosan mondta el első látogatását Matték nagyuri házában!

— Hát még ha Kopár tanár ur arcát láttátok volna, amikor kikérdezett és én beszámoltam neki dicső fogadtatásomról! A többieket rázta a nevetés.

— Ott volt a henteséknél? — kérdezte a tanár ur.

— Ott, tanár ur, kérem.

— No és mit tud az a „zseniális“ leány?

— Táncczenét, állandó pedálhasználattal, hosszú, hegyes körmökkel, taktusban ugrálva föl-le a zongoraszéken, ilyen kéztartással . . .

— Sejtettem. És én kellettem volna neki! Nem rossz. No és maga vállalta a tanítását?

— Igen, tanár ur — szóltam elcsodálkozva. — Hiszen tanár ur ugy kívánta . . . És én örültem, hogy pénzt kereshetek.

— Akkor jó. De ne fogadjon el kevesebbet, mint amennyit mondtam . . .

— De már beleegyeztem abba, tanár ur kérem, hogy csak negyvenezeret fizetnek, mert építkeznek, sok a kiadásuk, nem gyógyzik . . .

— Miésoda! Alkudoztak magával? Hiszen ezek nagyon gazdag emberek! Nem tűröm, hogy alkudozzanak az én tanítványom-

mal! Irok nekik, hogy maga nem megy többé hozzájuk. Majd rendre tanítom őket!

— Tanár ur kérem, ne tessék irni! Hiszen én magam egyeztem bele a negyvenezerbe! És végül már nagyon kedvesek voltak hozzám mindnyájan! Ne tessék irni. . .

Ugy könyörögtem neki, hogy végül megígérte, nevetve, hogy „békében hagyja“ Mattnét. De ha bármi panaszom volna ellenük, szóljak neki és majd ő intézi el az ügyet. Ma ötre megyek hozzájuk. Kíváncsi vagyok, levágja-e körmeit „a zseniális Tessza.“

Makláriné is, Nóra is jót nevettek Edit előadásán.

— De azért igen-igen elbizakodott ur az a te tanárod, — szölt Nóra.

Edit összecsapta a kezét. Belepirult a haragjába.

— Látszik, Nóra, hogy nincs hallásod, hogy nem tudod, ki csoda Kopár Árpád, az én tanárom! Nincs az az orvosprofesszor, aki oly sok jót tenne betegeivel, mint Kopár Árpád hallgatóival. A legnagyobb ma élő művészek egyike. Európai nagyság. Ő a komoly zene lelke. Ha eljátszik valamit, mintha új világ nyílnék meg előttem, mintha újra komponálná a darabot és felszínre hozná összes rejtett kincseit! Ha valakinek, úgy hát neki van joga tiszteletet követelni a maga számára. Bennünket csaknem ingyen tanít. És milyen jó hozzánk, a mi tizes csoportunkhoz, hogy lelkesít, micsoda jó barátunk! Igaz, hogy soká, nehezen válogatott össze bennünket két év előtt, rengeteg jelentkező közül és mindössze négyen vagyunk leányok. . . Ugy örülök minden órának, érzem, hogyan visz előre a tanítása. . .

Edit belepirult szavaiba. Nagyon szép volt ilyenkor, szeme ragyogott, finom kis szája boldogan mosolygott; átszellemült egyébként bágyadt, sovány arcocskája és aki értett emberekhez, felismerte a gyerekleány értékét. . .

Anyja meghatottan nézett Nórára és szeme azt kérdezte: ugy-e ebből is érzed, hogy igazi művészlélek az én leányom? Olyan érzékeny, érzelmes, elmélyülő gondolkozásu. . .

És Nóra, aki maga is lelkes, komoly ember volt, „igent“ intett neki. Azután megkérdezte:

— Ilona kérem, nem bánja, ha ma estére négy vendéget hívok teára? Tudniillik Mária barátnőm szerencsésen leszigorlatozott, őt akarjuk ünnepelni, de a szobája egészen apró és kávéházba nem akarunk menni. Feljöhetnek este a gyerekek?

— Hogyne, szívem. Kár, hogy nem szóltál előbb, valami süteményt csináltam volna...

— Köszönöm, de másképp oldjuk meg az ügyet. Mária szerelme a téli szalámi, azt veszek neki vékonyra szeletelve, a többiek sajtot, csokoládét hoznak — igen finom, előkelő estély lesz. Borka is eljön, őt meg az új állásáért ünnepelhetnök. Ruhatervezője lett a Kocsinszki és társa cégnek. Három milliója van havonta, kint van a vízből, most már egy fillér támogatás sem kell neki otthonról...

— Ez lett az ő művészi vágyaiból! — szólt Makláriné. — Ezért hozott annyi áldozatot, évekig türe nagynénéd haragját, éhezett, nélkülözött, hideg szobában lakott egész télen, csak hogy művésznő legyen belőle. És most női ruhát tervez? Az is valami?

— De az ám! Meglátja, Ilona, ha Borka eljön ma este, hogy megmagyarázza majd magának munkája fontosságát.

— No jó, tanulok én szívesen...

Ebéd után Nóra visszavonult szobájába pihenni, Makláriné és leánya pedig, mosni kezdtek. Himzések, bluzokat, zsebkendőket és harisnyákat mostak. Ezt minden héten megtették, minden csütörtökön. Így elérték azt, hogy havonta egyszer egy napig mosta a mosónő a nagy darabokat, másnap pedig már be is vasalta, már be is adta a ruhát. Ilyen takarékoskodás mellett néha még színházba is mehettek...

És szerettek így dolgozni együtt, beszélgettek közben és azután örültek a kedvükre való tiszta munkának. Felteregtek a ruhát a konyhában és a fürdőszobában lévő fregolira, azután leültek és gyönyörűen megmanikürözték egymás körmeit. Mire ezzel elkészültek, Edit már szaladhatott Mattékhoz.

Azt várta, hogy Tessza durcásan, ellenséges hangulatban fogadja. Ehelyett mosolygott, úgy szerette, majd megette és nyujtotta elébe ujjacskáit.

— Meg vagy elégedve? Elég rövidek?

— Majdnem, — szólta Edit meglepetten. — Előszörre igazán meg vagyok hatva ettől is . . .

— Ugy-e, nem is vagyok olyan rossz, amilyennek látszom. De megengeded, hogy én is Dixinek szólítsalak, mint többi barátod?

Edit még jobban elcsodálkozott. Milyen kis város ez a nagy Budapest! Ime, Tessza máris beszerezte a szükséges tudnivalókat az ő személye felől . . .

Azonban nem kérdezősködött, bár furta az oldalát a kíváncsiság és mindenképpen tudni szeretete volna, kit ismer az ő emberei közül ez a felfuvalkodott kisasszonyka és ki szelidítette meg neki ilyen hamar. Nem kérdezősködött, mert tudta, hogy akkor vége a tekintélyének . . .

Munkához fogott és először is megtanította Tesszát — rendszeren ülni. Megmagyarázta neki, hogy az igazi művészek lehetőleg nyugodtak és temperamentumuk, művészi elevenségük nem ugrálásban nyilvánul meg. És aztán így folytatta átalakító, tanító munkáját.

Amikor Mattné Lenke leányával hazajött, ő is meglepetten látta, hogy „zseniális“, de nehezen kormányozható Tesszája milyen megadással türi szegény kis tanítónője fölényét, oktatását. Nagyon megörült ennek; ez, hogy kedvenc szavajárásával éljünk, „minden pénzt megért neki“. Most már szinte röstelte, hogy ennek az ügyes kis tanítónőnek a fizetésből elspórolt tizezer koronát; aki még az ő Tesszájának is imponál, az megérdemli az árát. Kiment az éléskamrába és jó nagy darab sonkát vágott le és személyesen csomagolta tiszta fehér papírba. Amikor Kiváncsi Maris a konyhán megkérdezte, kinek vág a nagyságája ilyenkor délután akkora darab sonkát, Mattné nyugodtan megmondta neki:

— A főmérnöknek. Az uj zongorakisasszony mamájának.

— Jaa? — csodálkozott Maris.

Igy vonult be a „főmérnöké“ a Matt család életébe.

Óra után beszélgettek a leányok. Tessza megmondta, hogy ő egy óránál többet igazán nem gyakorolhat. Gimnáziumi felada-

taít mégis csak át kell néznie. Nem, nem erőlteti meg magát tulságosan. Ő csak azért érettségizik, mert az ma hozzátartozik minden előkelő leány felszereléséhez. Egyetemre azonban nem fog járni. Kenyérkereső pályára neki nincs szüksége. És különben is lehetséges, hogy még az érettségi előtt férjhez megy.

— De erről ne szólj se a mamámnak, se Lenkének. Ők nem értenek meg engem. Karcsinak hívják az illetőt. Rém elegáns fiu. Viv, párbajozik, lovagol és csak azért jár hivatalba, mert férfiaknak kell, hogy valami foglalkozásuk legyen. Ha nem engedik meg, hogy feleségül menjek hozzá, akkor megmérgezem magam. Akkor majd megengedik.

— De akkor kimossák a gyomrodát és az rémes lehet, — szólt Edit, aki majdhogy el nem nevette magát, mikor Tessza szerelme történetét meghallotta.

— Ugy? Akkor mást csinálok. De mondd, mióta ismered Strom Verát? Összejártok? Meghivhatnál egyszer, ha eljön hozzátok. Ugy szeretem azt a leányt. Látod, annak a fellépésében van aztán elegancia. Okvetlenül meghívom, ha már az új lakásunkban leszünk. Ide nem lehet tisztességes embereket hívni. Ez nem lakás . . .

Edit a sok jóra való, derék emberre gondolt, akik boldogok lennének ezzel a lenézett lakással is. Igaz, hogy Matték az udvari szobákban éltek, aludtak, melyek telítve voltak a gyárból felszálló nehéz zsir szagával; míg a frisslevegőjü utcai szobák, ebédlő, szalon, a ritka vendégeket várták.

Tessza nem hagyta nyugton.

— Honnan ismered Strom Verát?

— Együtt tanulunk angolul Daisy nővérével Komor Márta néninél, anyám gyerekkori barátnéjánál. Vera is feljön néha. Kedves kis leány és Daisy azt mondja, hogy zenebolond. Egyszer Kárász Violánál zongoráztam, ott nyakamba borult, hálálkodott, különös kis teremtés. Imádja a tanáromat.

— Igen, Kopár Árpádot. Mondd, az milyen ember?

Edit felállt és ment az előszoba felé. A tanárjáról csak kiválasztottaknak mesélt.

Az ebédlőben Mattné és Lenke akartak vele beszélgetni. De Edit hamarosan bucsuzott, mentegetődzve: vendégeket várnak, haza kell sietnie, teríteni.

— Legföljebb elvégzi a dolgód a szobaleány — szólt Tessza.

— Nincs szobalányunk — volt a felelet.

— Nincs? Pedig milyen finom, gyönyörű a kezed! — rajongott Lenke.

(Ha ezek tudnák, hogy ma délután már mostam, kékitettem, öblítettem — mulatott magában Edit —, akkor nem bámulnák meg finom kezeimet...)

Mattné kezébe nyomta a sonkát.

— Ezt az édesmamának küldöm. Ahová vendégek járnak, ott hamar elfogy az ilyesmi. Szívesen, kedveském, szívesen. Tiszteletemet az édesmamának. Majd legyen szerencsém hozzá az új lakásban.

V. FEJEZET.

Edit mosolyogva nyujtotta át otthon édesanyjának Mattné küldeményét.

— Sonkát zongoráztam — mondta és most már együtt mulattak délutáni élményein. Edit mindent, mindent elmesélt az ő «édes»-ének. Amelyik fiatal leány ezt meg nem próbálta, az nem tudja, micsoda jó érzést ad, hogy szórakoztatja az embert, hogy kinyitja a szemét, ha anyjával beszél meg a maga ügyeit.

— Nekem is volt vendégem délután — szólt Makláriné. — Itt volt a mi régi Marink. Tudod, aki férjhezment ahhoz az özvegy emberhez, Pécelre. Hozott egy pár tojást, azt mondja, még mindig hálás azért a régi diványért, amit nászajándéku adtam neki. És tanácsot is akar...

— Persze, hozzád mindenki tanácsért jön, akarnak belőled egy kicsit mások is, irigyelnek tőlem — szólt durcásan Edit.

— Jaj, hogy beszélsz, te gyerek! Ne féltékenykedj szegény Marira. Van neki egy tizennégyesztendős mostoha leánya, most végezte el a negyedik polgárit, ruhavarrásra akarja taníttatni, de

azt mondja, a kis leány mindenáron színésznő akar lenni. Folyton szaval, folyton a tükör előtt áll, tanulmányozza az arcát, régi rongyokba burkolózik, hol királyné, hol koldusasszony és hallani sem akar másról, mint a színészi pályáról. Mari is, az ura is, tudod, az a derék levélhordó bácsi, hallani sem akarnak róla. És most folyton sir a kis leány, nem jár a varróba, azt mondja, fáj a feje, sápadt, szomorú, — de ha kimennek a szobából, rohan a tükörhöz és nagyszerű mozdulatokkal szavalni kezd. Szegény Mari azt se tudja, mit kezdjen vele.

— Miért nem engedik, hogy színésznő legyen? Ez is csak olyan pálya, mint más — szól Edit.

— Dehogy, kis leányom, a művészi pálya sohasem olyan, mint más kenyérkereső foglalkozás. Hivatottság kell hozzá, anélkül keservesebb robot minden ipari munkánál. Igaza van Marinak, semhogy harmadrendű színésznő legyen a leánya, inkább tanuljon ruhavarrást...

— Ezt nem értem, anyám. Harmadrendű színésznők is kel-
lenek. De ha te így mondod, bizonyára így is van... Mit taná-
csoltál Marinak?

— Azt, hogy egyelőre ne kényszerítse varróba a kis leányt. Vigye el valamelyik híres színésznőkhöz és kérje meg, hogy mondjon róla véleményt. Megigérttem neki, hogy valami uton-
módon ajánlólevelet szerzek neki egyik nagy művésznőkhöz. Szerencsét próbálok, talán Márta néni összeköttetései révén...

Amíg így beszélt, elrakta munkáját Makláriné. A szép bati-
kolt kék selyemernyőt jól betakargatta fehér kendővel, finom
papirossal és az egész munkát beletette egy nagy ruháskosárba,
melyet mégegyszer beborított valami öreg kávésabrosszal. Az ő
ernyői olyan tiszták, frissek voltak, mint a hab, ha kikerültek a
kezeből.

Mire Nóra vendégei megjöttek, az ebédlőben már terített asz-
tal várta őket. Edit eljátszotta Lohengrin nászindulóját. Mária,
az ünnepelt és Borka, Nóra unokatestvére, megálltak az ajtóban,
a két fiu pedig: dr. Oláh Gábor és Német Géza orvosok az ajtó
mögött, kint az előszobában állva hallgatták Edit játékát. Amikor

elkészült vele, bejöttek és hálásan köszöngették a gyönyörű fogadtatást. Azután Nóra, Borka és Edit elrendezték a hozott csemegéket, teavizet forraltak. Mária elmondta szigorlati élményeit, a fiuk rádupleztak tapasztalataira, mert megállapították, hogy a leányoknak protekciójuk van, tőlük könnyebb dolgokat kérdeznek a tanárok. Ez ellen meg persze Nórának tiltakoztak.

Editet nagyon érdekelték az ilyen diák-beszélgetések; a mai életet ismerte meg belőlük.

Makláriné kívánságára Borka a maga munkájáról mesélt. Azt mondta, hogy beletörődött sorsába. Hires festő talán sohasem lesz belőle, hiába biztatták tanárai, hiába hitt ő maga is tehetségében. A mostani viszonyok között nem várhatja ki az érvényesülése idejét és olyan drága a festék, a vászon, a modell és az ő munkaereje, mert élnie kell belőle... Mostani elfoglaltsága tulajdonképpen: iparművészet. Hires színésznőknek tervez egyéniségükhöz illő szinpadri ruhákat; gyakran a darab szelleméhez, stílusához kell alkalmazkodnia. Szép asszonyokat, fiatal leányokat is szívesen öltöztet egyenes vonalú, művészien egyszerű holmiba. Voltak már sikerei is. Szőnyi Erzsébet, a fiatal drámai művész nő vele beszél meg minden szerepét, ruháját, eljátssza neki nagy jeleneteit, hogy tudja: milyen redőzetű, milyen anyagból való kosztümöt tervezzen neki... Igaz, néha kövér, esetlen és izléstelen asszonyok gyötrik, akik mindenáron «fessek» akarnak lenni; ilyenkor érzi, hogy mégis csak mesterség az, amit folytat. Dehát minden kenyérkereső pályának megvaínnak a maga keservei, nehézségei.

Maklárínának hirtelen jó gondolata támadt. Megkérte Borkát, hogyha alkalom adódik, vigye el valamelyik híres és jólelkű drámai művész nőhöz az ő régi Marija kis leányát, aki mindenáron színésznő akar lenni. Borka ezt megígérte; nevetve mondta, hogyha a kis leánynak mégse volna tehetsége, mindjárt bedugja az ő szabóműhelyükbe.

Oláh Gábor, Nórának igazán jó barátja és Edit úgy látta: titkos jegyese, megkérte a kis leányt, hogyha nem esik neheze, muzsikáljon nekik. És Edit játszott nekik, jó szívet, lelkesen

adott a maga gazdagságából. Mindegyik megmondta, mit szeretne hallani és ő kotta nélkül, a nagyon tehetségesek biztonságával játszott Beethovent, Schubertet, Lisztet és Lavottát. Mindnyájan érezték, hogy amit most nekik ád, azt a jövőben sokaknak fogja adni, nagy hangversenytermek hallgatóságának és meghatottan nézték finom, sápadt arcát, hosszú szempilláit, a kicsit fájdalmas kifejezésű gyerek-művésznőt a zongora mellett.

Maklárínének mindig könnyes volt a szeme, ha így, mások előtt játszott a leánya. Az ő tiszteletteljes meglepetésük és bámulatuk meghatottságot váltott ki belőle.

Amikor Edit kezei lehulltak ölébe, Német Géza odament hozzá, megfogta jobb kezét és megsókolta . . .

— Megbolondult, Német kolléga? — nevetett Nóra. — Nézze, milyen kétségbeesetten néz magára szegény kis Dixi! Kis pocskom, ugy-e, hogy ez az első kézcsók, melyben részesülsz?

— Az első — szólta Edit és elpirult és elgondolkozott.

— Nehogy valami bolondot gondolj, kis Dixi, — szólta most Mária, — ennek a szőke és elegáns ifjunak rossz szokása a kézcsók. Tudod, az nála még nem jelent szerelmet. Amikor ez a jó goromba Oláh Gábor erélyesen és becsületesen megrázza az ember kezét, olyankor Német Géza ábrándosan néz az ember szemébe és kézcsókot adományoz. Látod, én más, hozzád méltóbb jelét adom hálás elismerésemnek és összes szeretet-csokoládémat rádruhádom. Én csak a téli-szalámit imádom, abból nem adok senkinek . . .

És Mária, a kicsit kövér, de nagyon csinos rövidhaju leány szívéhez szoritotta a nagy tál szalámit. Borka rögtön le is rajzolta e költői pózban.

Nagyszerűen mulattak, társasjátékot játszottak és már éjfél is elmúlt, amikor hazamenésre gondoltak.

Bucsuzás közben Német Géza halkan odaszólt Editnek:

— Azért „ugy“ még senkinek sem csókoltam kezét, mint magának, kis Dixi.

És Edit elhitte neki. Tizenhatéves volt, eddig csak vele egy-

A fiatal drámai művésznő eljuttatja neki nagy jeleneit, hogy tudja, milyen kosztümöt tervezzen neki...

koru fiukkal barátkozott. Német Géza nagyon helyes, igazi fiatal-ember volt. Jól esett elhinni neki, hogy „ugy“ még senkinek se csókolt kezét.

VI. FEJEZET.

Februárban Matték áthurcolkodtak az új lakásba. Egyelőre csak három lakószobában „huzódtak“ meg; a többi reprezentációs helyiségbe még csak most szállították a butort, szőnyeget, képeket. Valahányszor Edit odament hozzájuk, mindig valami új «valódit» mutatott neki Matténé.

— Nézze, kedveském, micsoda valódi olajfestményt vásárolt az uram. Ugy-e szép? Az igazat megvallva, nekem nem tetszik; de az uram tanácsadója, egy híres ujságíró, azt mondja, hogy most ez a legdivatosabb festés. Látott maga már szögletes embert? Én még nem láttam. De ha ez a divat, akkor hallgatok. Ugye, milyen csinosak voltak az én régi szalonomban azok az olajnyomatok, abban a széles aranyrámában? Ráadásul kaptam őket egy Rákóczi-uti áruházban még a háboru előtt. Azokon kék ég volt és kastély és tó és csónak és bennük egy fiatal pár és hattyuk a tavon, magának megmondom őszintén: én az ilyesmit szeretem. Másrak ezt nem merem megmondani, mert kétségbeesnek a leányaim, hogy milyen régimódi vagyok.

— Ahány finom nénit ismerek, az mind régimódi egy kicsit, mert érthető módon ragaszkodik ahhoz, amit fiatal korában mondott szépnek az egész világ — szölte Edit, hogy megvigasztalja a mulatságosan kétségbeesett asszonyt. De közben boldogan gondolt az ő anyjára, aki együtt haladt a korrallal, megértette a fiatalok törekvéseit és józan ítéletét, melyet nem irányított semmiféle divat, megőrizte előre is, visszafelé a múltba is . . .

— Ugy-e, kedveském, nem muszáj olyan hipermodernnek lenni? Maga csak eleget jár igazán finom uri társaságba, mondta az én Tesszám, hogy ahhoz a bizonyos Strom Verához is jár, akihez egyszer ő is úgy szeretne elmenni vizitbe, ha társaság van náluk. Talán beszélhetne, édeském, azzal a Verával, nagyon hálás volnék érte. Mondja meg neki, hogy mi is urinépek vagyunk, eljöhete egyszer mihozzánk. Hozza fel magával, jó? Legföljebb aznap nem tanítja Tesszát, azért megfizetem az óradiját, nekem az megéri a pénzt, hogy itt volt a Tessza kedvence. Tudja mit?

a házavató ünnepélyre hívja ide. Mert csapunk egyet, egész Pest arról fog beszélni! Bent lesz a lapokban...

— Igazán, nagyságos asszony? Olyan nagy ünnepség lesz? — kérdezte Edit, ki nagyszerűen mulatott Mattné beszédén és jól figyelt minden szavára, hogy otthon elmondhassa édesanyjának.

— Bizony, Editke, nagy ünnepségnek tervezzük a házavatót! Magának négy szemközt megmondom: reklámnak nagyon jó az ilyesmi. Ez érdekli az embereket és így mindjárt tudomásul veszik azt is, hogy a Matt-féle kolbászárugyár tetemesen kibővülve, külön téliszalámi-osztályal, a nagyérdemű közönség rendelkezésére áll. Hires művésznő fog énekelni, egy ur a kabaréból mulattatja a közönséget az a híres író, aki nálunk vásárol, ígérte, hogy ír valami szép költeményt, amit Lenke előadhat és — és mondja kérem, a maga tanára, az a híres Kopár nem zongorázna valamit? Mit gondol, mit kérne az az ember egy egész rövid kis számért? Szép összeget riszkiroznánk, csak azért, hogy kiirhassuk az ujságba a nevét: ő is itt volt...

— Azt hiszem, nagyságos asszony, hogy a tanár ur csak nagy hangversenyeken, nagy közönség előtt játszik — így védekezett Edit, tanára helyett is. Ha Kopár Árpád tudná, mit kíván tőle Matt-mama!

— Hát jó, ha derogál neki a magunkfajta egyszerű, de tisztességes emberek házát megtisztelni, akkor csak maradjon, gombház. Majd játszik az én Tesszám. Tanítson be neki valami finom, előkelő, hatásos darabot, Editkém. Minél előbb, hogy jól begyakorolhassa. No de tovább nem tartóztatom, menjen be leányaimhoz.

De bizony ott sem került tanításra, tanulásra a sor jóideig. Tessza, Lenke veszekedtek; szobájukat mindegyik másképp akarta berendezni. Felszólították Editet, hogy ő legyen a bíró. Kellemetlen feladat volt, de Edit biztosan, határozottan ment neki a munkának. Lenkének tetszett Edit elrendezése, de Tessza még mindig durcáskodott.

— Ki hallott olyat, hogy az íróasztal a könyvespolc mellé kerül és a ruhásszekrény a másik oldalra! Hallatlan izléstelenség!

Editnek mentő ötlete támadt.

— Strom Veránál láttam ilyen elrendezést, úgy maradt az eszemben — szólt ártatlan képpel.

— Igazán? Veránál is így van? Tényleg csinos így a szoba, mintha kétfelé volna osztva: a háló- és a dolgozószoba. Nem bánom, egyelőre így maradhat...

Lenke hálásan nézett Editre, aki magában azt gondolta: de sokat nevetne Strom Vera, ha tudná, hogy salamoni bölcs ítéleteim sikerét az ő varázsának köszönhetem...

Kép, ruha, kalapkérdések megbeszélése után végre taníthattott Edit. Pedig sietett aznap, mert vacsorára voltak hivatalosak Komorékhoz és neki még ki kellett vasalnia fehér bluzát. Tessza azonban az óra után — melyre meg kell adni, alaposan készült — sehogysem akarta szegény kis tanítónőjét hazaengedni. Kellett neki valaki, akinek megmutathatta házuk pompáját, a tapéták ragyogó színeit, a lépcsőház «valódi műmárvány» burkolatát, üvegfestésű ablakát és végül az ő büszkeségét: a könyvtár- és zeneszobát!

— Ugy-e előkelő? Ugy-e hallatlanul komoly? Ezt én rendelttem meg így, sokkal «többet mutat», mint egy közönséges uriszoba. Könyv, az igaz, még nincs elég, mert kissé tulságosan magasok ezek az állványok. De majd szerzünk eleget, apával most vétetek egy lexikont, meg egy Világtörténelmet — és ide előre szeretnék egy pár jó regényt. Mit ajánlasz?

Editet nagyon mulattatta az előkelő könyvtárszoba. Bizony náluk mindig annyi volt a könyv, hogy nem tudták, hová tegyék őket, még az éjjeli szekrények is roskadoztak alattuk.

— És mit szólna a zongorához? Fekete és valódi antik. Azt hiszem, Bösendorfer. Nem az? Akkor más, de egészen biztosan antik. Persze, ezen majd csak ünnepélyes alkalmakkor játszom. Teszem, a házavatásnál. Te, Karesi is itt lesz! Szeretném, ha valami fess darabot tanulnánk be erre az alkalomra. Mondd, nem lehetne akkor, csak egyetlenegyszer, mellőznöm a Kopár-féle módszert és nem játszhatnék pedállal, cigányosan, mint a te ural-

kodásod előtt? Nem ártanék vele senkinek se és jobban tetszenék az embereknek...

Edit nevetett. Egyelőre ráért elvi határozatot hozni. Két hónap múlva lesz az ünnepély, addig meggyőzheti Tesszát a Kopárféle módszer helyességéről. Ha másképp nem boldogul, segítségül kell hívnia a hatalmas Múzsát: Strom Verát.

*

Komor Lajosné, a kedves, szőke Márta asszony, szerette összehívni a barátait vacsorára. Tudta, hogy az ura is örül, ha napi munkája után elbeszélgethet jó embereikkel. Angol barátaitól tanulta meg Márta a vendéglátás gyakori, egyszerű, szívélyes módját. Nem csinált sok teketóriát, egy tál étel, utána tea: tudta, hogy ez elég az ő kompaniájuknak. Jobb volt itt beszélgetni az ő helyes otthonukban — az ő «home»-jára nagyon büszke volt Márta asszony —, mint valami füstös kávéházban.

Makláriné minden összejövetelükre hivatalos volt. Részint azért, mert Márta asszony nagyon sajnálta az ő szomorúéletű gyerekkori barátnőjét és örült, ha alkalmat adhatott neki egy kis szórakozásra. Azután — azután tudták Komorék, hogy Edit játéka nagy gyönyörűsége az ő embereiknek.

Ezen az estén a házigazda két tanártársa volt hivatalos, azután Monori Laci — a karikaturarajzoló — édesanyjával; Mátrai Sárka, a háziur leánya, vacsora után jött be Komorékhoz. Nagyon magárahagyatott kis leány volt, édesapja szórakozni járt, anyja már régen meghalt, szegényke örült, ha Márta asszony meghívta. A vacsorára szóló meghívást nem fogadta el, pedig neki is jutott volna a nagy tál töltöttkáposztából.

Monori Laci a két fiatal leánnyal az ebédlő egyik sarkába húzódott, előszedte jegyzőkönyvét és lerajzolta az asztal mellett ülőket, egyiket a másik után. Azok úgy elmélyedtek a beszélgetésbe, — ujtípusu, életrevaló iskolákról, német tervekről volt szó, ipari oktatásról üzemekben, helyes pályaválasztásról, a tehetséges gyerekek kiválasztásáról, — hogy nem is törődtek a fiatalok szórakozásával. Különösen Szatmári János tanár ur, Komor Lajos korán megszült háborus fogolytársa heveskedett és «el

az egyetemről! A tudomány csak kiválasztottaké!» csatakiáltással szállt szembe barátjával és a szelid agglegény Deák Mártonnal.

Komorné, aki nem szerette a nagyon izgalmassá váló vitákat, melyekben pedig a férfiak mulatságukat lelték, kezét Edit vállára tette és fülébe sugta:

— Nem játszanál egy kicsit Dixi fiam, hogy lecsillapítsuk a bőszt férfiakat?

— Szivesen, Márta néni...

És leült a zongora mellé és finoman, halkán Chopint játszott.

Deák Márton és Monoriné rögtön felhagytak a vitakozással, nekidőltek a zongorának és boldogan hallgatták a szomorú szép játékot.

De Szatmári Jánosnak nem imponált se zene, sem más művészet. A maga igazát akarta bebizonyítani a tisztelt társaságnak. Ő is nekidőlt a zongorának és kissé halkabban, de azért még mindig elég hangosan beszélt beléjük.

— Nem érnek a tudományos pályák semmit. Kötnivaló boldog, aki ma is azt választja. Vasárnap a budai korszón sétáltam, hozzámszegődött két régi tanítványom. Orvosok lettek, most készültek el egy éve. Az egyiket Német Gézának hívják, a másiknak nem tudom a nevét.

(Márta néni, aki jól ismerte Chopint, meglepődött a hirtelen és indokolatlan szüneten és Edit játékának elhalkulásán... De még ezt is kihasználta Szatmári tanár ur és még hangosabban beszélt.)

— Azt mondta nekem az én Német Géza barátom, hogy bejelenti nekem: kivándorol. Hollandia szivesen küld ki külföldi orvosokat is gyarmataira...

(— De különösen játsza Dixi ezt a „Valse“-ot, — gondolta fejét csóválva Makláriné.)

— Eleinte lebeszéltem a fiatalembert tervéről — folytatta mondanivalóját Szatmári tanár ur. — De ő aztán megmagyarázta nekem, hogy mindenképpen neki kell vágnia az utnak. Azt mondja, nem fél a betegségek, váltóláztól, megymástól, amit ott a tropikus éghajlat alatt megkaphat az ember. Itt meg nem

élhet. Már pedig ő vagyont akar gyűjteni, hogy aztán visszajöhessen, lakást, berendezést szerezzon, mert korán akar megnősülni és érdekházassághoz nincs kedve. Ugy látszik, van valami ideálja...

(— Mit szólsz, milyen rosszul játszik ma Dixi! — szólt Maklári mama Komornéhoz.)

— Kissé ideges! De azért mindig érdekes az ő felfogása. Chopin elbirja, — szólt Márta néni és odament kis barátnőjéhez. Magsimogatla haját. — Nem játszanál inkább mást, kicsi leány?)

— Ezért mondom, hogy a tudományos pályákon ma csak kevesen boldogulnak, — szólt Szatmári tanár ur. — Mert ez a fiu például nagyon tehetséges, nagyon kiváló diák volt. De nincs vagyona, hát hiába van esze meg tudása, ha még be sem rendezkedhet a klinikai gyakornoki jövedelméből. Anyja nincs, az apja hivatalnok —, az ilyen ember ne adja tudományos pályára a fiát. Ma az csak a gazdagoknak való.

— Nincs igazad, egyáltalában nincs igazad, — szólt izgatottan Deák Márton, — de most nem vitatkozom veled, mert ez a kis Edit tulságosan szépen játszik. Honnan veszi ez a gyerekleány ezt a mélységes sok érzést, ezt a lelki nyugtalanságot és megbékélt lemondást, néha pedig azt a mosolygó fölényt, mellyel Beethovent játszik?

Mert Edit most már Beethovent játszott. És könnyes szemmel, összekulcsolt kezekkel ült ott anyja és hagyta, hogy Márta barátnéja átölelje: „látod, mit tud ez a gyerek?” És Monori Laci karikatúrája nem is volt igazi karikatúra, csak ép hogy japános volt a Dixi szeme vágása és átszellemülten égne néző a fejtartása, amint a zongora mellett ült... És a kis Mátrai Sári kijelentette, hogy *igy* csak művészek zongoráznak és megkérdezte tőle, tanítaná-e őt is? Mert ő felhagyott a zongorázással, bár apja haragudott érte, de ha Dixi vállalná a tanítását, megint kedve volna hozzá... És a hálószoa ajtajában megjelent Böske feje — hálóingben volt már — és bekiáltott:

— Azért én mindent hallok! Szépen zongoráztál, öreg Dixi! És máris eltűnt.

Deák tanár is, Monori Laci is kezét csókoltak Editnek.

— Én csak megköszönöm a játékát, kisasszonykám és azt mondom: szép volt. Maga majd még sokra viszi. De kezét csókolni? Azt nem! Azt csak az édesmamájának, lássa, így ni, mert olyan jól kihámozta a maga tehetségét. De azért kár magát elkapatni! — dömögött Szatmári tanár ur.

— Ne féltse maga Dixit! — szólt nevetve Márta asszony. — Ő nagyon jó tudja, hogy ezek a kézcsokok a művésznőnek szólnak és nem a kis leánynak. Ugy-e tudod ezt, Dixi?

— Tudom, Márta néni, de mennyire tudom, — szólt Edit és örült, hogy senkisémet vette észre izgatottságát. Tropicus éghajlat, váltóláz, vagyongyűjtés, házasság, valami ideál — ez motoszkált fejében. És valakinek a meleg, kellemes hangja ott csengett most is fülében, amint azt mondja: «azért «ugy» még senkinek sem csókoltam kezét, mint magának, kis Dixi.»

De azért mégse kell hinni a fiatalembereknek... Ki tudja, kinek a kedvéért akar vagyont gyűjteni Német Géza...

VII. FEJEZET.

— Ez zsarolás! Közönséges zsarolás és nem leszek bolond, hogy így bedüljek nekik! — dohogott Tessza kisasszony, amikor Lenke hugával hazafelé mentek a gimnáziumból. — Mindig is gyűlöltem Magyar Margitot és semmi kedvem áldozatot hozni érte! Az egész osztály meg van kergülve, a tanárnők és a tanárok is, mert Magyar Margitnak mellhártyagyulladás van! Szeretném tudni, velem is törődnének-e, ha megbetegednék...

— Magyar Margitot az egész iskola ismeri. Az önképzősök bolondulnak érte. Azt mondják, nagyszerűen ír és bírál. És szegény leány, tanít, abból él — szólt a jószívű Lenke.

— Akkor minek jár gimnáziumba? Szegény falusi tanító leányának nem muszáj pesti gimnáziumba járnia! Persze, egyetemre készül, tanárnő akar lenni, filozófiával akar foglalkozni! Más nem is jó neki, varrás vagy más ipari pálya meg se felelt

volna neki. Most, hogy beteg, mind kétségbeesnek, hogy nem tud miből megélni, mert ha nem tanít, nincs jövedelme. És ugy akarják neki az osztályban összegyűjtött pénzt átadni, hogy az: kölcsön, amit majd visszafizethet a volt iskolatársak kasszájába, ha majd lesz elegendő jövedelme. Milyen tapintatosak az osztálytársnőink, de csak vele szemben. Nekem megmondták, hogy keveslik a tizezer koronát, amit felajánlottam, tőlem többet várnak. Nem adok többet, ez zsarolás!

— Igazán többet adhatnál, Tessza. Tizezer korona manapság kis segítség, ha szólsz anyáknak, szívesen ád neked ötvenezret is. Szóljak én otthon?

— Köszönöm, ha nekem úgy tetszik, magam is szólhatok. De nem szólok, mert nekünk más egyébre kell a pénzünk, mint a Magyar Margit istápolására. Tíz nap múlva lesz az ünnepély, rengeteg pénzbe kerül a buffet, mert csak elsőrangú cukrásznál rendelhetjük meg az édességeket, ha papa nem akar ártani a jó hírének. Pezsgő, sör, bor, likőrök, virág a szereplő művésznőknek, a nagy tiszteletdíjukon kívül, aztán az ujságcikkek, hiszen fogalmad sincs, hogy ez mind mibe kerül! Most igazán nem kérhetek pénzt akármilyen butaságra!

Lenke nem vitatkozott nővérével, tudta, hogy azt ilyenkor ugysem lehet meggyőzni más ember igazáról. Azon gondolkozott, hogyan juttathatna ő zsebpénzéből valami nagyobb összeget a gyűjtőkhöz vagy Magyar Margithoz.

— Rögtön ebéd után próbálni megyünk a varrónőhöz, hogy mire Dixi jön, otthon legyünk. Most már csak simitunk az előadásomon. Ugy sem valami ragyogó műsorszám az enyém, ezek a Schumann: Gyerekdalok; sokkal jobban szerettem volna Liszt-rapszódíát játszani, de mit csináljak, ha Dixi olyan gyáva és fél Kopár Árpádtól. Pedig nem tudta volna meg! Így majd a ruhám és megjelenésem eleganciájával kell pótolnom, ami játékból hiányzik.

— Kár, hogy Dixi nem fog szerepelni, — szólt Lenke, aki imádkozta nővére szegény kis tanítónőjét.

— Különös ötleteid vannak, fiam! Először is csupa jőnevű

művész és művésznő szerepel a programmon, azután mit gondolsz, milyen ruhában jelenhetne meg Dixi? Azt hiszed, van pénzük arra, hogy valami rendes toilletet csináltassanak? Természetesen meg kell hívunk őt is, meg a mamáját is, elvégre főmérnök volt az ura, meg lehet hívni, de majd meghuzódnak valahol szerényen, tudod mit, a nagyapó mellé ültetjük őket, csevegjenek egymással. Nem, édes fiam, ahol Szőnyi Erzsébet szaval és Makai Livia, az Opera új csillaga énekel, ott igazán nincs keresnivalója kis Maklári Editnek...

Mire hazaértek a József-utcába, régen elfelejtették Magyar Margit mellhártyalobját.

Mások azonban gondoltak vele.

Délutáni angol órájukon Strom Daisy megfogta Edit kezét:

— Dixi kérlek, ne szaladj el rögtön óra után. Vera hugom mindenképpen beszélni akar veled, de zonograórája van ötig és talán késik egy pár percet. Ugy-e nem méssz el?

— Dehogy, szívesen megvárom, annál is inkább, mert csak fél hatra megyek le az első emeletre Mátrai Sárkát tanítani. Addig ugyanis itt volnék Márta néninél.

Ott volt, de nem sokat beszélgetett vele. Edit nagyon szomorú volt akkoriban. Magának sem akart számot adni szomorúsága okáról, édesanyjával sem akarta «megbeszélni a dolgot», mint eddig tette, minden esetben. Nem volt őszinte sem édesanyjához, sem magamagához és ez bántotta, kinozta jó érzését.

De mit is mondott volna anyjának? Azt, hogy sajnálja, hogy Német Géza elutazik? Hogy félti a váltóláztól? Vagy hogy tudni szeretné: kit akar feleségül venni, ha összegyűjtött vagyonával visszatér? Hátha belészeret ott valami benszülött fiatal leányba, vagy valami holland ültetvényes kisasszonyba, vagy valami angol kormányzó nővérébe... Regényes olvasmányai mind eszébe jutottak, mindnek Német Géza lett a hőse, ez a pesti fiatal orvos, akit ő mindössze háromszor-négyszer látott, ha Oláh Károlyt felkísérte Nórához, illetve hozzájuk... Nem mondhatta el ezt a sok bolondságot édesanyjának. De azért minden szabad percében ezen a bolondságon tépelődött.

Az angol óra befejezése után egy ideig még beszélgettek Márta nénivel a tanítványok, egymással a fiuk-leányok és kis Böske is ott hancurozott közöttük.

— Tudjátok, engem hogy hívnak angolul? — kérdezte tőlük.
— Beth-nek. Böske: az Beth. De az én igazi hivatalos angol nevem: Miss Elizabeth Komor, a little schoolgirl.

Kecsesen meghajolt, mint aki bemutatkozik. Nagyon bájos gyerek volt és anyja hivei úgy szerették, majd megették. De Komorné jól látta hibáit.

— Sajnálom, hogy úgy bedültök Böske kedvességének. Ő nem egyéb, mint egy kis affektált majom, aki itt is, ott is föl-szed egy pár angol szót és azzal imponál azoknak, akik nem tudnak angolul. De a feladatát sohasem tanulja meg, leckét nem ír. beszélgetni sem akar velem angolul, de hencegni, fölényeskedni, azt tud...

Lehajtott fejjel kullogott odább Böske, vége volt az ünnepeltetésének.

— Nem akarom, hogy affektált majom váljék belőle. Ne haragudjatok, de nem szeretem, ha úgy körülálljátok és kedveskedtek neki. Böske tizéves, már nem kis gyerek, de még nem közétek való, — szólt Márta néni.

— Dixi, te drága, csakhogy megvártál — rohant be Strom Vera az ajtón. — Kezit csókolom, Márta néni, szervusztok leányok, jónapot, fiuk, bocsánatot kérek ezért a lármás bevonulásért, de úgy féltem, hogy Dixi nem vár meg, pedig miatta rohantam végig a belvároson úgy, hogy azt hitték, megőrültem. Márta néni kérem, beszélhetnék Dixivel valahol négy szemközt? Fontos és komoly ügyről van szó.

— No akkor bemehettek a dolgozószobánkba — küldte őket Komorné.

— Mi lett, Vera? — kérdezte kíváncsian Edit.

— Majd meglátod. Dixi, igaz, hogy te tanítod zongorára Matt Tesszát?

— Igaz, — szólt Edit meglepetten.

— Mondd, igaz, hogy Matték olyan nagyon gazdagok?

— Azt hiszem. Ők mondják. Most készült az új gyárunk, lakóház is van mellette és gyönyörűen berendezkednek ott. Nyolc nap múlva lesz náluk a házavató ünnepély, hangversennyel egybekötve. Igaz, megbíztak, hogy arra téged is hívjalak meg...

— Azt lessék! — szólt szikrázó szemmel Vera. — Azt lessék, hogy én elmenjek hozzájuk. Fősvény, fukar emberek!

És Vera elmondta Editnek Magyar Margit betegségének általunk már megismert körülményeit. Elmondta, milyen önérzetes, büszke leány Margit, aki talán a legtehetségesebb tanítványa az iskolának és hogy milyen kevés pénzt küldhet neki az apja hazulról, ahol még négy fiatalabb gyerekéről kell gondoskodnia. Margit ugyyszólván abból él, amit tanítással megkeres; négy tanítványa van, az egyikhez ebédelni jár, persze most erről szó sem lehet. Verának háziorvosa jár hozzá és a doktor bácsi azt mondja, hogyha fel is kelhet Margit ágyából néhány nap múlva, iskolábajárásról szó se lehet.

— Ezért elhatároztuk, hogy előteremtjük neki az utiköltséget és amint jobban lesz, hazaküldjük Szatmármegyébe — szólt Vera. — Lemondunk színházról, hangversenyéről, csak hogy minél többet kölcsönözhesünk Margitnak. Nelli, akinek nincs magának se sok pénze, elvállalta helyettesítését két tanítványánál és lemond fizetéséről Margit javára. Takács Zsuzsi ebédet visz neki. És akkor Matt Tessza, a gazdag henteskisasszony, tizezer koronát dob oda nekünk és kijelenti, hogy neki egy krajcárral sincs több pénze erre a célra...

— Nem hiszem, hogy édesanyja tudna erről a dologról — szólt Edit meglepetten. — Az jó asszony.

— Annál lelketlenebb, ha nem szól neki Tessza. Az én anyám ugyanis azt mondja, hogy az ilyesmit nem lehet csak pénzzel elintézni. Megbetegszik egy osztálytársunk, akit mindnyájan szeretünk, akiről tudjuk, hogy tehetséges és hogy keservesen küzd a megélhetésért, harmincnégyen vagyunk az osztályban, többé-kevésbé jómódu leányok és ne tudnánk rajta segíteni? Hiszen tulajdonképpen füttyülünk a Matt Tessza nagylelkü adományára! Összegyűjtjük lakbérét és utiköltségét mi magunk, a doktor bá-

csival az én szüleim intézik el az anyagiakat, de ha beszélsz a Tesszával, megmondhatod neki, hogy senki, de senki az osztályban nem áll többé szóba velem! Házavató ünnepélyt rendezni, a crepe-de-chine ruháját lerajzolni, azt igen, de valakin segíteni, ahhoz nincs pénzük. Nem szoktam kigúnyolni senkit se, de igazuk van a leányoknak: sonkászsömlye ő, zsiros, tömött, lelketlen!

— A sonkászsömlye jó, — szólt Edit, — és hátha Tessza is jobb, mint amilyennek látszik? Én mindenesetre beszélek vele. Ugyis azt akarták, tudjam meg, elfogadnád-e meghívásukat; most majd megmondom nekik, miért nem méssz el hozzájuk . . .

— Soha, sohase tenném be a lábam Tessza házába! Tudod mit? Megtenném neki, hogy aznap én is rendeznék nálunk otthon valami ünnepélyt Margit javára, beléptidíjjal, te zongoráznál, Szőnyi Erzsébet, aki Daisyvel járt, tudom, megtenné, hogy szavalna, az osztályfőnökünk, a drága Ici néni eljönne, — és Tessza kisasszonyt legalább a méreg enné! Kedvem volna rögtön nyélbe ütöni ezt a dolgot . . .

— Ne, ne, Vera. Bizzál meg bennem. Majd beszélek Tesszával. De most le kell mennem Mátrai Sárít tanítani, az első emeletre. Szervusz, Sohase hittem volna, hogy a finom Daisy finom hugocskája ilyen szenvedélyes, de egyben ilyen derék ember. Nagyon megszerettelek ma, Vera.

— Én már régóta imádlak, Dixi, nemcsak azért, mert művésznő vagy, hanem mert leri rólad az igazi lelki előkelőség, amiről csak angol regényekben olvashatunk. Bájos, közvetlen, tehetséges, nemes teremtések.

— Akik nem valami szépek — nevetett Edit. — Hagyjuk a bókokat, fiam és menjünk dolgozni.

Benyitottak a gyerekszobába, melyből már elment a tanítványok nagy része. Kárász Viola „gyónt“ Márta néninek színésznői tervei sikertelenségéről és tanácsot kért, mit tanuljon inkább, gyors- és gépirást vagy kalapkészítést . . . Márta néni volt a fiatal leányok bizalmas barátneje, megértette őket és gyakran visszazökkentette kificamodott eszüket józan, rendes helyére. Édes-

anyjukra néha nem hallgattak, de ő tőle bevették a gorombaságot, szigorú őszinteséget, önmaguk leleplezését. Márta asszony maga sem tudta, minek köszönhette „varázserejét“; talán annak, hogy visszaemlékezett saját fiatalságának tépelődéseire, botlásaira és arra, milyen jól esett volna neki akkor valami szeretetteljes, goromba szó, mely helyes utra tereli...

A leányok elbucsztak tőle is és kint a lépcsőházban is megígérte Edit Verának, hogy közmegelegedésre intézi el a Magyar-Matt-Strom-ügyet.

VIII. FEJEZET.

— A kisasszonyok bent vannak az ongora szalonyban. Az a fiatal ur is bent van velük, akiért a Tesszácska bolondul. De kisasszonykám, ne tessék megmondani, hogy én nyitottam magának ajtót, mert akkor szörnyű kiabálást csapnak. De a szobalány csak most vasalja a fehér kötényt, mer csak ez az egy van szegénykének, de a Tesszácska azt kívánja, hogy mindig fehér kötényt és bodros főkötőt viseljen. Aztán hogy vegyen sokat abból a fizetésből, amit ők adnak? Azért nem mondom, nem rossz népek, ugy-e magának is jól esik a sok finom felvágott, amit pakkolunk. Tudja, miből kérjen? A mostani disznósajt jaj de jól sikerült, olyan fokhagymás, hogy öröme lesz belüle a kedves főmérnökné mamácskájának.

Edit nem tudta, hogy szabaduljon a kövér, piszkoskötényű, bőbeszédű Maritól, akit hiába száműztek Matték az új lakás távoli, fehér csempézett konyhájába, mindig szaladt megnézni, ki jön. Együtt gazdagodott a családdal — ők pénzben, ő kilói számban, — ismerte régi barátaikat és kíváncsi volt az ujakra. Nagyon jó asszony volt Mari néni, aki a jó ösztönű falusiak biztonságával első perctől fogva kegyeibe fogadta „azt a kis tanító-nőt, azt az árva kis galambot, szegénykét“ és Edit is szívesen hallgatta eredeti észjárásra valló szavait. De Mari néninek állandóan zsiros volt a kék házivászon köténye, meg a keze is, mintha örökösen szalonnát olvasztott volna és szerette bizalmasan meg-

fogdosni kabátját, ruháját annak, akihez szólt. Ezért menekült Edit az «ongora» szoba felé.

Már a hallban is hallotta Tessza erőltetett kacagását, melyet különösen ünnepélyes alkalmakkor adományozott az emberiségnek. Nem volt ez a jó emberek jókedvű, szívből jövő nevetése, hanem operette primadonnáktól ellesett, tulzott, indokolatlan kacagó roham.

Ezuttal Karcsi ur szellemes beszéde váltotta ki ezt a túlaradó élenkséget; Lenke alig észrevehetően mosolygott ugyanakkor. De hiszen Lenke „buta“ volt.

Karcsi tényleg olyan szép fiu volt a talpán, hogy Edit csöppet sem csodálkozott, hogy Tessza ideálja lett. Épp ő hozzá illett. Hallatlanul elegáns volt az ifju, minden mozdulatán meglátszott a kitünő táncos könnyedsége, sziporkázó elmésségén az összes vicclapokat végigböngésző kávéházi ujságotolvató jó emlékezőtehetsége. Színházi pletykák voltak kedvenc beszéd tárgya; híres színésznőknek csak keresztnevét emlegette, mintha legalább is rokonuk volna. Ha leült, térdén kecses mozdulattal felhuzta nadrágját, hogy vasalása kellően érvényesüljön. Az öltönye felső zsebéből kikandikáló selyemzsebkendőnek azsuros sarkába nefelejskoszorut himzett valami kis bohó unokatesivére, vagy talán géphimzés és az ő izlésének megfelelő volt az érzelmes halványkék virág? Ki tudja, Tessza boldog volt, hogy a gyönyörű zongoraszoba öblös karosszékében ott ült előtte a modern sportok és modern táncok huszonkétesztendő ifju hőse, akin e percben igazán nem látta meg senki, micsoda gondokat okoz neki az a szigorlat, melynek a következő hetekben nem mer nekimenni — másodszer.

Tessza örömmel üdvözölte Editet, akiben ugysem látott magához méltó versenytársat. Bemutatta neki Nyéki Karcsit és megmondta Edit nevét.

— Nahát! Maga az a Maklári Edit? Magát hívják Dixinek? — kérdezte az ifju, a társaságbeli emberek hirtelen támadt intimitásával. — Ez vicces, hogy maga így néz ki!

Edit felháborodással nézett a fiatalemberre. Mit akar ez tőle?

Vele nem szoktak ilyen hangon beszélni. Eddig még mindenki meglátta, hogy ő komoly, jónevelésű leány és aszerint szólt hozzá...

Lenke is elképedt. Látta, hogy Edit az ajkába harap, hátra-szegei fejét és az ajtó felé néz.

Még Tessza is meglepődött. Meg is kérdezte:

— Maga hallott már Dixiről?

— Hogyne — szólt az ifju. — Először is jegyezze meg magának, Tessza, hogy én mindenkiről tudok, aki társaságbeli. Másodszor a Dixiről meg pláne tudok. Nahát, hogy maga ilyen kis leány!

És a tekintete azt mondta: és nem is valami csinos kis leány!

Edit most már visszanyerte önuralmát.

— Azt hiszem, mégis csak összetéveszt valakivel? Nem hiszem, hogy az Ön társaságában tudnának rólam.

Az „Ön társaságában“, ezt gúnyosan, megvetéssel mondta a máskor oly szelid fiatal leány.

De Karcsi ur nem vette észre az ilyesmit.

— Pedig hiába, maga az a zongorázó Dixi, akibe belehabarodott egy elegáns, csinos fiu. Azt mondják, direkt bolondul magáért. Én azt hittem, az a Maklári Edit valami magas, karesu szépség, valami modern istennő...

— Jé! Valaki beleszeretett Dixibe? Ez vicces! Mondja, ki az? Majd nekem mondja meg, titokban — tréfált, de egy kis irigységgel hangjában, Tessza, a jólelkű angyal.

— Nem szeretem az ilyen tréfát, — szólt most már nagyon határozottan Edit. — Tessza, kérlek, tanulunk mi ma?

— Még csak egyet akarok tudni. Rokona magának doktor Bányai Nóra, igen vagy nem? Igen? Akkor maga az. Egész biztosan maga az. Gratulálok. Nagyon csinos fiu, — erősködött Karcsi.

Edit tudta, hogy elpirul. Tudta, hogy ezek látják, hogy ő elpirul. De annál erélyesebben fordult tanítványához: Tanulunk?

— Muszáj? — kérdezte, affektáltan nyujtva a szót, Tessza és ránézett Karcsira.

— Hogyne, tanuljanak, én addig Lenkével mulatok itt a sarokban, — szólt a fiatalember. — Közben odafigyelek, hátha rám ragad valami Kopár-ság.

És nevetett saját butaságának.

— Át kell vennünk az előadási darabodat is, ha eleget skáláztál, — szólt Edit. — Azt hiszem, nem leszek itt a koncerten és szeretném, ha nagyon jól játszanál...

— Nem leszel itt? Hát hol leszel? — kérdezte Tessza, hirtelen elkomolyodva. Azt hitte, Edit úgy lesi, várja az ő házavató ünnepegyükét, mint élete legszebb napját.

— Strom Vera kért meg, hogy játsszak aznap náluk. Matinéet rendez jótékonycélra, valami Magyar Margit nevű beteg osztálytársnője javára.

— Aznap? Matinéet? Veráéknál? — kérdezte Tessza és remegett a hangja.

— No igen, azt mondja Vera, hogy nem gyült össze elég pénz az osztályban, hogy a lábbadazó beteg hazautazhasson. Igaz, hogy gyönyörűen viselkedtek a leányok, egyik állandóan ebédet vitt, a másik tanítványainál helyettesítette, — de azért volt, aki semmiképp sem vette ki részét a segítség munkájából. Amit ezek elmulasztottak, azt akarja Vera a matinéé rendezésével jóvátenni. Majd elmennek ezek is, szívesen fizetnek belépti-díjat, csak hogy ott lehessenek Veráék finom baráti körében, Bajza-utcai villa-lakásukban! Az osztályfőnöknőt is meghívja Vera, Szőnyi Erzsébetet is, aki Daisy osztálytársa volt. Én is szívesen játszom náluk.

— De nem teheted ezt meg nekünk, Dixi! — szólt kétségbeesetten Tessza. Most már elhitte a dolgot. Előbb még kételkedően nézett tanítónője szelid, ártatlan ábrázatába, — de most már tudta, hogy Vera borsot akar törni az orra alá. Pont az ő orra alá! Még ezt a kis Dixit is irigylit tőle. Pedig nem kaparintja el, azt már nem engedi!

— Nézd, Dixi, neked itt *kell* lenned. Elvégre te tanítsz engem, házunk barátnője vagy; mondjuk, valaki, isten őrizz, lemond: neked kell beugranod helyette, nem igaz? Édesmama ugy

szeret téged, — nem, nem játszatsz pont aznap másoknál . . .

— No igen, de mit mondjak Verának? Ha ő ragaszkodik hozzám, — és ha annak a beteg leánynak kell a pénz . . . Igazán nem tehetem meg, hogy lemondjak neki — jótékonycélu ünnepegyről van szó . . .

— Majd, majd én eligazítom Verával a dolgot. Meglásd, hogy jól eligazítom. Tudom is már: hogyan.

Pedig akkor még nem tudta Tessza, hogyan engesztelje ki Verát. Csak azt tudta, hogy Dixit nem engedí át neki! Hirtelen nagyot nőtt szemében az ő kis tanítónője . . .

Türhetően játszott, Karcsi persze tapsolt neki.

— Maga most egészen másképp játszik, mint azelőtt. Tudja, eddig úgy játszott, mint egy tehetséges dilettáns, de most olyan a kéztartása, mint az akadémiái növendékeké. Direkt imponál nekem, — szólt Karcsi elismerően.

Tessza megsértődött.

— Maga azelőtt mindig azt mondta, hogy el van bájolva az én cigányos, temperamentumos játékomtól. Szóval: maga is hamis. Mindenki hamis, álnok, irigy és gyűlölöm az egész világot!

Felugrott a zongora mellől és kiabálva, sirva, az ajtót maga mögött jól becsapva, rohant ki a zongoraszobából.

Edit, Lenke és Karcsi elképedve néztek egymásra.

— Eszem ágában sem volt, hogy megbántsam — mentegetődzött Karcsi. — Nem értem, mi lelte.

— Majd megnyugszik, — biztatta Lenke. — Szegény már egész bolond ettől a házavatástól. Csak tul lennénk rajta!

— Menjek utána? — kérdezte Edit.

— Várj egy kicsit, amig lecsillapodik dühe. Félóra mulva nevetve fog bejönni hozzánk, mintha elfelejtette volna az egészset, — szólt kedvesen Lenke és cigarettával meg cukorkával kínálta a vendégeket.

Edit azonban mégis nyugtalankodott Tessza állapota miatt. Nem szólt semmit, felállt és a hallon át bement az új leányszobába.

Ott feküdt Tessza a halványkék szőnyeggel beborított diványon, Mari ecetes vízzel dörgölte arcát, míg anyja, aki most jött haza bevásárló utjáról, kezét tördelve állt mellette.

— Már megint rájött ez a hisztorikus roham, látja, Editkém, a legcesekélyebb izgalomtól így elalél. A multkor a szabónőnél lett ilyen rosszul, mert a harangszabásu fodrot nagyon is lent varrták a szoknyájára. Azt mondom, ez mind csak attól van, hogy olyan zseniális, szegénykém; tulsokat gondolkozik és a szíve is nagyon hevesen érez. Nagy izgalom neki ez a házavatás, megmondom magának, nekem is az. Sokért nem adnám, ha már tul lennénk rajta.

Mari azt mondta:

— Behozok egy kis fokhagymát, ha azzal dörgölöm be a homlokát, bizton magához tér...

Erre Tessza kinyitotta szemét.

— Itt vagy, Dixi? — szólt bágyadt hangon. — Látod, megmondhatod Verának, mit csinált velem. Egész hulla vagyok... Mamus, nekem holnap reggelre százezer korona kell. Jótékony célra. Meg egy prágai sonka, kifőzve. Ha meg nem kapom és nem birom megállítani a Végzet utját, akkor inkább meghalok.

A Végzet utja nagyon imponált Mattnénak. És Tessza újból lecsukódó szemei is.

— Százezer korona? Az sok egy kicsit, szivecském...

Tessza felnyögött.

— De azért meglesz, egész biztosan meglesz. Akarod most mindjárt? — kérdezte szegény, gyáva Mattné reményteljes leánykájától.

— Igen...

A jó asszony máris kihuzta ezüst táskájából az oda begyömöszölt pénzek közül a kivánt kék bankót. Tessza köszönés nélkül vette el tőle és oda akarta adni Editnek.

— Nesze — szólt egyre erősbödő hangon — vidd ezt el Verának a Magyarai számára és azt üzenem, a Halál torkából megmenekülve, — hiszen láttad? — hogyha meg akar ölni, csak tartsa meg a matinéját!

— Nem fogadom el és nem viszem el a pénzedet, intézd el a dolgot vele te magad holnap reggel, ha addig visszatérsz a Halál torkából! Mári néni, hozza csak be azt a fokhagymát! — rendelkezett Edit.

— Ugy-e jó lesz, kisasszonyka? — szólt Mári néni és máris ment a konyha felé, maga elé dörmögte: százezer korona, az sok pénz! Százezer . . .

Tessza valami kis gúnyt hallott ki az Edit hangjából. Elröstelkedett, mint tetten ért bűnös. Igaz, hogy sápadt volt még, a méreg nagyon megviselte idegeit, de azért felült a diványon, kisimitotta haját homlokából, aztán odavánszorgott toilette-asztalához és kölni vizzel dörgölte meg halántékát.

— Jobban vagyok — szólt halk hangon és leereszkedően biccentett anyja felé.

— Majd beszélek holnap Verával — szólt Edithez és a diványon heverő pénzt zseb hiányában keblébe rejtette.

Tükörbe nézett, lekefélt a borogatástól szétzilált haját, aztán kitámolygott szobájából.

Makláriné és a leánya az asztal mellett ültek és aznap élményeiket mondták el egymásnak, amikor bejött Nóra.

— Mindjárt jön még egy vendég, aztán talán még egy vagy kettő — szólt Nóra nevetve. — De ne ijedjen meg, Ilona, nem kell nekik még csak tea se. Hoztam nekik csemegét, pattogatott kukoricát és szent János-kenyeret. Az előszobában cigarettázhatnak . . .

— A fiuk is jönnek? — kérdezte Edit izgatottan, mérgesen, mint egy kis pulyka. — Igen? Akkor bemegyek a másik szobába. Jó éjszakát.

Makláriné és Nóra csodálkozva néztek egymásra. Hát ezt a gyereket meg mi lelte?

— Olyan fáradt vagy, Dixi? Csak nem fekszel le félkilenckor, hiszen nem vagy kis ovódásgyerek! Beteg sem lehetsz, hiszen amikor bejöttem, vigan beszélte anyáddal. Pedig ha tudnád, micsoda meglepetést tartogatok számodra! — szólt Nóra.

— Semmiféle meglepetésből se kérek. Álmos vagyok, lefekszem...

— Holnap reggel fölkelek, — szólt Makláriné nevetve. — Amikor kicsi voltál, úgy mondtad: lefekszek, akkor jobban rimel... De komolyan, mi lelt, te kis bolond? Ugy örültél, amikor elmondtam, hogy régi Marink kis lányát ma bemutatta Borka Szőnyi Erzsébetnek, — Mari volt itt délután és megmondta: ma lesz a nagy nap, most kísérte el a lányát a Kocsinszky-szalomba.

— Borka is eljön, majd referál... Ugy-e, itt maradsz velünk, Dixi? — kérlelte Nóra.

Edit — a jólnevelt Edit! — vállát vonogatta, aztán beült egy nagy bőrkarosszékbe és onnan nem húzta ki senki. Nem szedte le az asztalt, nem hozott be jam-et az éléskamrából, — rossz gyerek akart lenni. Anyja szemével intett Nórának: hagyják békében, a míg megint megjön az esze.

De az csak nem jött meg, még akkor sem, amikor már Borka és Mária is ott ült az asztal mellett és előbbi elmondta, hogy Szőnyi Erzsébet kegyébe fogadta a régi Mari kis leányát. Megígérte, hogy ő maga kíséri fel a Sziniakadémia híres tanárához és megkéri, vegye fel tanítványai közé. Érdekes kis fruska, ösztönösen intelligens, tud játszani, jellemezni — de teljesen tanulatlan, természetesen és van valami beszédhibája, melyet nem is vesz észre a laikus, csak ha színpadon mutatkozik színésznél. Megígérte Szőnyi Erzsébet, hogy törődik a kis lány sorsával, nevet is keresett számára és megállapodott vele a „Falus Marika“ névben.

Makláriné hálásan köszönte meg Borkának szivességét és kérte, hogy tolmácsolja Szőnyi Erzsébetnek is. Edit úgy ült ott a karosszékben összekuporodva, mint akit semmi sem érdekel.

Jöttek a fiuk: Oláh Gábor és Németh Géza. Kezet csókoltak Maklárínénak, vigán köszöntötték a kollegakisasszonyokat és Borkát, aztán Edithhez mentek. De ő alig biccentette meg fejét, gögösen nézett maga elé; kézfogásról szó sem volt, mert kezeit a kontya alatt fonta össze jóelőre. A fiuk meglepetten néztek

egymásra. Nóra intésére az asztalhoz ültek, résztvettek az általános társalgásban, de Német Géza tekintete egyre csak azon a helyes, mérges leányarcon pihent, amely még csak véletlenül sem fordult soha feléjük.

A megélhetés nehézségeiről beszéltek. Nóra és Oláh Gábor elmondták, hogy mit irnak Amerikába kivándorolt barátaik. Bizony ott is soká, sokat kell küzködniök, amig zöld ágra vergődnek. Bizony, jobb lenne itt elhelyezkedni szegény Magyarországon, mint gazdag Amerikában; de ha nem lehet... Német Géza kijelentette, hogy kimegy Hollandiába és onnan a gyarmatokra. Ott jól megszedi magát, aztán visszajön.

És most megszólalt a kis duzzogó, ott a nagy karosszékben. Egész este, most szólalt meg először:

— Igen, jól megszedi magát, hogy itthon elvehesse feleségül szíve választottját. És szeretném tudni, mit csinál majd, ha váltólázt kap, vagy más odavaló betegséget? Vagy ha egy törzsfőnök leánya magára parancsol, hogy őt vegye el, és ha nem fogad szót, máglyán elégetteti. Na, mit csinál akkor?

— Akkor elégek, kis Dixi, — szolt nevetve Német Géza, aki a többiekkel együtt pompásan mulatott a kis lány mérges kifakadásán. De ő aztán hirtelen elkomolyodott, mint akinek valami eszébe jutott, míg a többiek tovább nevetgéltek és a „törzsfőnök leányát“ irták le, sőt Borka le is rajzolta, a Német Gézának szánt máglya mellett. Mire Edit felugrott, berohant a hálószobába és — ilyet még sohase tett! — becsapta maga mögött az ajtót.

Most aztán a társaság jókedve is megszűnt. Makláriné szégyenlette kis lánya viselkedését. Eddig mindig csak örömet okozott neki, most pedig ilyen lehetetlenül rossz modoru volt... Sejtette ugyan izgatottságának okát, — emlékezett a Márta barátnőjénél eltöltött estére és Edit különös játékára, amikor Szatmári tanár Német Géza utjáról beszélt, de erről természetesen nem szólt semmit.

— Nagyságos asszonyom, megengedné kérem, hogy egy percre benézek a kis Dixihez? Tulajdonképpen ideg orvos akar-

tam lenni, ma is ez a kedvenc szakmám, — azt hiszem, én kibékíteném őt a társasággal...

— Ha azt hiszi, doktor ur, hogy jobb kedvre hangolja azt a kis bolondot, hát csak tessék, menjen be hozzá, — szólt fájdalmas mosollyal Makláriné. — Eddig még sohase volt ilyen idegrohama. Legfőlebb szomorú szokott lenni, ha valamj bántja, ha csalódás éri. Hiszen ép ő gunyóldott vacsora előtt egyik tanítványa idegrohamán; hisztériás, de ravasz komédiának mondta. Csaknem ragályos az ilyesmi?

A leányok és Oláh doktor nevetve vigasztalták Maklárinét: nem, nem ragályos az ilyesmi...

Német Géza pedig bement Edithez. Ott kuporgott, ott zokogott az ablak mellett. Most már tudta, hogy nagyon-nagyon neveltségesen viselkedett.

Német Géza rátette kezét a vállára.

— Ne sirjon, Edit, — szólt szigorúan.

— Hagyjon békibe! Miért jött ide? Ha sirni akarok, hát sírok! Torkig vagyok az egész kompániával. Mit gunyóldnak fölöttem? Ha buta vagyok, hát hagyjanak aludni menni... Ugyis le akartam feküdni és elaludni, mielőtt maguk jöttek. De Nóra nem hagyott. És most így kicsufolják az embert!

Német Géza odahuzott egy széket Edit mellé!

— No most figyeljen rám, Edit. Most nem a Német Géza nevű fiatalember beszél magával, hanem doktor Német, az orvos. Hány éves maga?

— Tizenhét, — szólt Edit, — na és aztán?

— Aztán: nincs tovább. Vagyis egyelőre: nincs tovább. Maga fiatal, tehetséges gyereklány — ki tudja, a maga számára mit hoz a jövő. Lehet, hogy sokaknak okoz majd örömet és a sokak között megtalálja azt az egyet is, aki igazi párja, — de lehet, hogy hamarosan kiábrándul a tömeg hódolatából, a sikerből és szívesen vállalja majd a csendes, boldog életet a mellett az ember mellett, aki magát választotta. Az az ember három-négy év múlva elmenekül a máglyahalál elől és hazajön majd szülővárosába szétnézni — és akkor majd meghallja: ki lett,

mi lett az ő kis barátnőjéből. De addig is szabad a kis Dixi, azt tehet, amit akar, senkinek sem szabad őt most még szabadságában korlátozni...

E kedves és némileg szentimentális szavakat elégtétellel hallgatta Edit. Még könnyes szemmel, de már mosolyogva a következő meglepő kérdést intézte Német Gézához:

— Mondja, maga ismeri Nyékiéket?

— Nyékiéket? Nem, nem ismerem Nyékiéket. Miért kérte ezt gyönyörű beszédem után, melyhez hasonló szépet még sohasem mondtam és sohasem fogok mondani? Nyékiék... Különböben, várjon csak. Ismerek egy Nyéki Berta nevű hölgyet, illetve nénit. Manicure. Borka ajánlotta hozzám. Néhányszor volt nálam, de nincs időm, sem türelmem megvárni, mert késni szokott. Kicsit sokat beszél...

— Nem, az nem lehet az, akire én gondolok, — szólt fejét csóválva Edit.

— Nohát akkor hagyjuk Nyékiéket, maga mossa meg az arcát és jöjjön be szépen a többiekhez. Ne szóljon egy szót se, üljön le a zongorához és kezdjen játszani. Akkor megint maga lesz a társaság királynője, kis lány. No adjon kezét. Jó barátok vagyunk?

— Nem bánom, — szólt Edit.

— És ha valaki megkéri a kezét, akkor is ezt fogja mondani?

— Akkor is.

— No jó. Hát most mossa meg a szemét.

Német Géza visszament a többiekhez. Mosolygott, integetett: minden rendben van. A színházak helyzetéről kezdett elmélkedni és élénk vitát provokált.

Öt perc múlva szép csöndesen nyílt az ajtó és kicsit piros orral és még pirosabb ábrázattal bejött Edit. Persze, senki sem vette észre, tovább beszélgettek. Leült a zongora mellé és egy kedves, ötletes Scherzot játszott. Finom, bájos dolgokat, — Mozartot, Pergolese-t. Gyöngyöző, incselkedő, aztán derüsen

nyugodt hangfutamok következtek és Edit nem nézett senkire sem, csak mosolygott maga elé...

Most már nem beszélgettek. Őt hallgatták... Egy óra múlva aztán lehanyatlottak kezei és a kis mérges leány megbékélten, szinte boldog mosollyal nézett maga elé.

— Dixi, — szólt Nóra, — gyere csak be egy percre a szobámba! Borka, jössz?

Edit nem tudta: menjen, ne menjen? Édes anyja szándékosan nem nézett feléje; tegye azt, amit jónak lát.

Mégis csak kíváncsi volt. Ment utánuk.

— No mit szólnak ehhez a kis bolondhoz? Ugy-e most milyen szépen játszott? — mosolygott Makláriné.

— Művészlélek, érzékeny — szólalt Német Géza.

— Jó ideg orvos lett volna belőled — mosolygott barátjára a szűkszavu Oláh Gábor.

Dixit azalatt nagy meglepetés érte Nóra szobájában. Szekrényéből bájos, sima fekete bársonyruhát szedett elő unokatestvére.

— Tessék, Dixi, ez a tiéd.

Edit hinni sem mert szemének. Titkos vágya, reménytelennek látszó kívánsága ez volt: fekete bársonyruha, sima, rövidujju. Azt hitte, másképp tudna játszani ilyen ruhában.

— Borka tervezte és varrta, — szólt Nóra.

— Nóra vette, — szólt Borka.

Edit a lányok nyakába borult, úgy köszönte nekik ajándékukat.

Felöltöztették uj ruhájába, hogy megmutassa a többieknek is. Gyönyörűen illett neki. Mintha nem is a kis igénytelen Maklári Edit lett volna, hanem egy elegáns ifju hölgy.

Az ajtóban azonban megállt.

— Mondjátok, ismertek ti valami Nyéki nevű családot? — kérdezte a nagy lányoktól.

— Én nem ismerek ilyen nevű embereket, — szólt Nóra.

— Dehogyan nem! — erősködött Borka. — Berta asszony, a manikűröm, az: Nyékiné. Tudod, kicsi, most, hogy olyan elő-

kelő hölgyeken próbálok, tervezek anyagokból toiletteket, kell, hogy a kezeim extrafinomak legyenek. A cég kívánja, hogy manikűröztessem meg körmöcskéimet. Berta asszony az összes híres színésznőkhöz jár, — jó asszony, ügyes, de kicsit sokat beszél. Te honnan ismered?

— Csak nincs neki egy huszonkétéves fia? — kérdezte Edit.

— Dehogynincs! Ép azért kell ugy lóholnia, ugy dolgoznia szegény asszonynak, mert rengeteget költ a fiacskája. Az ura egy nagy bank pénzbeszedője, bizony nem keres valami sokat. De mindkettő csak azért robotol, hogy nagyigényű, nagyra-vágó csemetéjük „úr“ lehessen. Egyetemre járatják, sportol, lovagol a fiatalember, egyik öltönyt a másik után csináltatják neki, csakhogy, mint Berta asszony mondja: „finom társaságban is megállja a helyét“. Ugy sajnálom azt a jóra való asszonyt, hogy teljesen tönkreteszi magát fiacskájáért. Ruhát, cipőt alig vesz magának, de büszkén meséli, hogy az ő fiacskájának két pár lakkcipője is van.

— A multkor, mikor ott voltam nálad és manikűrözött, akkor is az ő Karesijáról mesélt, — szólt Nóra.

— Karsci! Csakugyan, Karsci! És ti beszéltek vele én-rólam? — kérdezte Edit.

— Vele? Nem, kicsikém, mi őt sohase láttuk, — tiltakozott Borka. De lehet, hogy beszélünk rólad Nórával. Emlékszel, Nóra? Ugy-e beszélünk akkor Edithről, — sőt azt is mondtuk, Német Gézának mennyire tetszik a játékod. Ez a multkor volt, amikor te ott ültél, míg Berta asszony rendbehozta a kezemet...

— Igen, akkor sokat beszélünk rólad, Dixi és Berta asszony még megkérdezte: Mi az igazi neved...

— Mondjátok, lehetséges az, hogy ez a jó néni minden pletykát elmond a fiának? — kérdezte Edit.

— Hogyne! Imádja a pletykát! Ép Szőnyi Erzsébet mondta a multkor, hogy Nyékiné valóságos pletyka-körforgalmat bonyolít le. Olyan sovány szegény, azt hiszem, csak pletykából él.

De most te is áruljad el, miért érdeklődöl Nyékiék iránt, — szólt erélyesen Borka.

— Nem mondhatom meg, lányok. De szégyenlem magam, hogy egy buta pletyka miatt olyan komisz, nevetlen voltam ma este. Ti pedig milyen jók voltatok hozzám, — szólt elfogódott, megszelidült hangon Edit.

Most már bementek a többiekhez, akik elragadtatással néztek a megváltozott, felnőtt hölgyre, Editre. Sokért nem adta, hogy úgy látták a fiuk is.

— Ha Ilona mama még rááldoz valamicskét a valódi csipkéjéből, akkor bárhol felléphet így Dixi, — szólt Mária.

— Valódi csipke nélkül is nagy sikert jósolok neki, — szólt Német Géza.

Edit hálásan nézett rá.

Maklárinénak a változatosság kedvéért megint könnyes lett a szeme. Nagy lány a leánya.

IX. FEJEZET.

Amikor Edit fölvezette édesanyját Matték elsőemeleti lakásába, már rengeteg ember tolongott a kis előszobában. A hall egyik sarkában volt a ruhatár, melyben a kolbászgyár alkalmazottai vették át a vendégek kabátját, ernyőjét. A kora tavaszi napon némelyek még sárcipőt is huztak és most annak a lehuzigálásával bibelődtek. Edit így nem is nézhetett ezek arcába...

— Én is itt vagyok, kisasszonykám, vigyázok, hogy ne lopjanak, — szólt babos kék ruhájában, mely elé „ünneplő“ vastag kék kötényt kötött a széles Mári néni. — Mit gondol, ha valami elkerül ebből a sok selyemmel bélelt kabátból, talán még azt is az én gazdámnak kell megfizetnie. Nem költött eleget szegény gazdám így is? Házat vehetett volna nálunk ennyiből, amit ez a céccó kóstál!

Makláriné megértette Edit szerelmét Mári néni iránt. Igazán jó alak volt.

A hall közepén a derék, szélesvállu Matt Ferenc fogadta a vendégeket. Edit alig egy párszor látta, mert a szorgalmas ember ritkán időzött fent, szép lakásában, ép csak az étkezéseknél látta családját. Többnyire lent dolgozott irodájában, ahol felesége kívánságára srófolta az árakat. Ha valamilyen luxuscikkre nem akart pénzt adni, felesége rögtön szemére vetette: de az árut elkötyavetyélni, azt tudod!

— Feljelentenek árdrágításért! — tiltakozott Matt ur.

— Dehogy jelentenek! És legföljebb eligazítja az ügyvéd. Annak is csak kell élnie valamiből, — szólt erélyesen Matt mama. Szerencsére nem tudta, hogy jólelkű férjének még ingyenes kuncsaftjai is voltak és népszerűségét főleg azoknak köszönhette.

A házavató ünnepélybe beleegyezett, mert belátta, hogy reklám csakugyan kell a nagyobb üzletekhez. Meg aztán a leányai kedvéért is kell valami áldozatot hoznia az embernek. Felesége addig mondogatta ezt neki, amíg ő is elhítte.

No most aztán volt „társaságuk“ Mattéknak. A környékbeli ismerősök közül csak keveset hívtak meg, hogy azok „elmeséljék“ a gyönyöröket. Kerületi nagyságokat, ujságírókat, annál többet. Még Bécsből is eljött Matt ur egy gyároskollégája és a külföldi ügynökök, akik fel szokták keresni árumintáikkal. Mindenki finom fekete öltönyben volt.

A hall és a zeneszoba között — széttolható ajtók egy nagy teremmé kapcsolták össze az ebédlőt és az uriszobát — Matt mama állt, terracotta nehéz crèpe ruhában, melynek oldalán gyöngyökkel kivarrt bársonyuszály uszott utána. Kövér lábacskaít aranycipőbe préselte. Józan, okos, széles feje köré aranyturbánt csavartak, melyről hosszú strucctoll lógott le a vállára. Nagyon ragyogott a kedves, kövér asszony és határozottan jó kedvre derítette mindazokat, akiknek szíve nem ismerte az irigységet. Igaz, hogy voltak olyanok is a környékbeliek között, akik még kis boltnak ismerték a nagy gyárat és akiknek Matt mama személyesen adott négy krajcárért egy kövér szafaládét, mondván: köszönöm szépen!

Amikor Editet meglátta, boldogan sietett Makláriné felé.

— Kedves nagyságos asszonyom, hogy örülök, hogy végre megismerem! Igazán kedves, hogy megtisztelte szerény hajlékunkat! Francikám, fiam, gyere, hadd mutassalak be a főmérnöknek Önagyságának, az Editke mamájának. Az uram... Mit tetszik szólni ehhez a ricsajhoz? De muszáj volt kérem, üzletembernek ma muszáj reklámra költenie! Francikám, valami jó helyet a főmérnöknek! Én is jövök hamarosan.

A jó házigazda aztán odavezette a kedves, finom asszonyt az — édesapjához. Elbeszélgettek, az öreg bácsi a régi Pestről mesélt. Makláriné, aki ma nagyon csinos volt átalakított fekete selyemruhájában, kevés valódi csipkével, kevés régi ékszerrel: körülnézett közben és nagyszerűen mulatott...

Edit megkereste a leányokat. Az ő szobájuk volt a művészszoza. Azt hitték, ott öltöznek majd át a nagy művésznők világos brokát ruhákba. De meglepetésükre Szőnyi Erzsébet is, Makai Livia is sötét estélyruhában jelent meg, előbbi feketében, az utóbbi sötétzöldben; sötét antilopcipő volt lábukon. Hajukban pedig semmise volt. Tessza dühös volt; ha nem divat a fejdisz, miért szózott rá a fodrász rózsaszínű bársonyrózsát, loknis frizurája oldalába?

— Előnyös a ruhám? — kérdezte Edittől. — Azt hiszem, ez a rózsaszín illik az arcbrömhöz. Ez a buta Lenke ragaszkodott ehhez a vajszínhöz, olyan lehetetlenül sápadt, hogy rossz ránézni. De te milyen elegáns vagy, na hát! Szép a ruhád, uj? Jé, olyan itt oldalt a ráncolása, mint a Szőnyi Böskée; csak nem dolgoztattok egy helyen? Mit szólsz, hogy Karcsi nincs még itt? Lehet, hogy náluk is vendégek vannak, de azért eljön. Tudod, magasrangu tisztviselő az apja és vasárnap tisztelegnek nála az alantasai. Édesanyja szereti, ha olyankor Karcsi is ott van és segít neki reprezentálni.

Ugy-e milyen helyes fiu?

Edit megvettette ezt a helyes fiut, aki így hazudott. Ő tisztelt és megbecsült minden kenyérkereső komoly foglalkozást, tiszteletreméltó, jóra való embereknek hitte Karcsi szüleit is. De gyerekek minék tagadja meg őket igazi mivoltukban, minék

hazudik, hogy magát egy nagyravágyó ostoba kis lány szemében magasabbra srófolja a társasági ranglétrán?

— Hol ismerkedtél meg vele? — kérdezte Tesszától.

— A jégen. Nagyszerűen korcsolyázik. Olyan fess fiú! Lenke nem akarta, hogy meghívjuk, de a mamánk csak rám hallgatott és most már három hónapja jár ide...

Egyszerre lárma ütötte meg fülüket.

A nagy művésznők félrevonultak kíséretükkel: négy urral. Édesanyjuk bent ült a teremben. Mohos Félix, az az ujságíró, aki Matt ur bizalmasa volt és a koncert rendezését magára vállalta, izgatottan magyarázott valamit Makai Liviának.

— Drága művésznő, bocsásson meg! Most mondott le Tolmár Iván, igazán, pont most! Hogy lázas, nem mehet ki az utcára ebben az időben! Én is azt akartam, hogy ő játszon önök közt, tudom, hogy két csillag nem következhet rögtön egymásután. De mit csináljunk? A ház kis lányát sem tehetem Önök közé!

— Azt a kis rózsaszínűt? Isten ments! De ha nem tud a dolgon segíteni, kedves Mohos, akkor én itthagynom magukat, tartsák meg a pénzüket. Nekem itt az impreszárióm, a nagy, amerikai Mr. Butler, aki nem bír betelni a hangommal és ide is elkísért, — én nem válhatok nevenségessé előtte! Nekem tomboló siker kell! Szőnyi Böskét persze nagyon fogják ünnepelni, nekem utána egy nyugodt, finom szám kell, aztán jövök én a nagy áriámmal. Ha öt percen belül nem teremt rendet, akkor elmegyek!

Mohos kétségbeesetten tördelte a kezét.

Lenke, aki szép csöndesen állt ott mellettük, félrehuzta.

— Mohos ur kérem, nem játszhatna közben a nővérem tanítónője, Kopár Árpád tanítványa, Maklári Edit?

— Kopár tanítvány? Hol van? Hadd csókoljam meg! Igazi Kopár tanítvány?

És már rohant Edit felé, beszélt beléje, karonfogta, cipelte Makai Liviához.

— Művésznő, itt a segítség! Bemutatom Önnek Kopár Ár-

pád tanítványát, — hiszen Ön is Kopár-dalt szánt nekünk ráadásul — nagyszerű kis zongorista, nívós, jó szám lesz!

Makai Livia végignézett Editen.

— Mit akar játszani, kisasszony?

— Nem tudom, művésznő, mit kíván. Beethovent, Schumannt, Mozartot, Chopint?

— Van kottája?

— Nincs...

Makai Livia meglepetten nézett a fiatal leányra. Leült vele egy sarokba, ott tárgyalt vele. Mr. Butler, a borováltképű amerikai, nekitámaszkodott a falnak, úgy nézte őket. Nem értett semmit a kavarodásból, de látta, hogy bonyodalom keletkezett; nem ő volt a rendező, tehát mulatott ezen is.

Tesszának sehogysem tetszett a dolog, de belátta, hogy nincs más megoldás. Savanyuan mosolygott, amikor Edit megkérdezte: mit szól szerepléséhez.

— Hát persze, hogy kell játszani. Nem engedhetjük, hogy Makai Livia elmenjen! Egész Pest azon mulatna. Olyan arrogáns nő! Te nem fogsz belesülni? Nekem máris úgy dobog a szívem!

— Kiszíthant! Elkéstem! Fogadja ezt a pár szál rózsát, a kertészünk előbb hozta, — hajlongott Karcsi a tulboldog Tessza előtt.

— Nem igaz, előbb szedte ki a papírból, körüti virágüzletben vette, — sugta Lenke Edit fülébe.

Ő nem szerette Tessza „idálját“ és biztos ösztönével, tisztánlátásával leplezte le hazudozásainak egy részét, ha nem is valamennyit. De Tessza nem törődött vele.

— Kezdjük! Kezdjük, Mohos barátom, enni is akarunk aztán és már itt az előljáró is, a képviselőnk is! — türelmetlenkedett Matt ur, aki a gyárát akarta bemutatni...

Kezdjük...

Mohos ur végigsimitott frakkján, aztán besietett a zongoraterembe. Felállt a dobogóra és elmondta humoros alkalmi költeményét. Dicsőítette Matt urat, mint az emberiség jóttevőjét. A kultúra és a szalámi, kultúra és disznósajt, jótékonyág és olcsó

kolbász: ezek a jelszavai ennek a páratlan családnak. A vers eléggé ötletes, szellemes volt, — az emberek megértették az olcsó és a jó vicceket és tapsoltak, mikor Mohos bejelentette nekik, hogy e délelőttön izelítőt kapnak a Matt család kulturájából és kolbászaiból...

E hangulatos bevezető után a rózsaszínű Tesszát lelkesedéssel fogadták. Játékát szépen, nyugodtan kezdte, ahogy Edittől a darabot megtanulta; de hamarosan magával ragadta temperamentuma, a ritka alkalom, a sok jóindulatu tekintet: és elkezdett cigányosan játszani. Ugrált ültében, könyökét messze tartotta testétől, loknis fejét ide-oda forgatta, — Edit a szomszéd szobában kétségbeesetten hallgatta, mit művel az a lány. Szerencsére jól tudta a darabot és így legalább nem játszott hamisan. Nagy sikert aratott a közönség egy részénél.

— Szerencsére, Kopár nem hallotta, — gondolta Edit, aki majd megfojtotta hajlongó tanítványát.

Pedig ha tudta volna...

Ha tudta volna, hogy egy magas, őszes, nagyhaju férfiú majd szétütött az emberek között, amikor egymásnak mondogatták: Kopár-tanítvány, — mire valaki megkérdezte: Ki az a Kopár? De aztán megnyugodott és mosolygott az őszes, szélesvállu férfiú, akit a teremben senkisé ismert meg; elkésve érkezett, amikor Matt mama már ott ült az első sorban és az ujságírók is elhelyezkedtek... Hiszen ő mulatni jött ide, — csak nem fog mérgeledni?

Tessza után egy ismert kabaréművész száma következett volna, de olyan sokat kért a bácsi, hogy Matt papa tudni sem akart róla. «Jó lesz így is», mondta barátjának és a két nagy nőn kívül másnak nem akart fizetni.

Annál nagyobb boldogsággal fogadták Budapest kedvencét, a bájos, fiatal, hallatlanul tehetséges Szőnyi Erzsébetet. Arany János, Petőfi verseit mondta el, aztán Heltai Jenő egy tréfáját, Szép Ernő versét és végül, amikor már nemcsak tapsoltak, hanem könyörögtek neki, elmondott egy szép régi székely balladát. De ezután már bemenekült a leányok szobájába.

Edit lépett fel a dobogóra.

És most — Mattné, Makláriné és még valakinek meglepetésére — Edit lépett fel a dobogóra.

— Ki ez? Ki ez? — kérdezték a teremben. Senkisémet ismerte. És most már másodszor hallotta az összes idegen, amint azt suttogták egymásnak: „Kopár-tanítvány“.

És Edit játszott. Soha még nem játszott szebben. Szerette a

tömeget, nagy hallgatóságot. Hozzászókött ahhoz, hogy mások előtt elmerüléssel, játékába való elmerüléssel játszóék. Tudta, hogy az Opera csillaga jön utána, izgatott volt és szerette ezt a gyönyörű zongorát, mely máskép fogadta az ő érintését, mint a Tessza kalimpálását.

A hallgatók nem tudták, mi történik velük. Áhítatos csöndben itták a hangokat, a békét, melyet énekelt a zongora, a kedves, finom, hajbókoló Mozartot, aztán nyugtalan, izgatott Chopint és végül viharos és erőteljes Beethovent. Amikor elhallgatott, ugy tapsoltak neki is, mint Szőnyi Erzsébetnek.

— Még! Még valamit kérünk!

És Edit, ki tudja mi lelte, eljátszotta Schumann Kinderliederjeit, ugyanazokat, amelyeket Tessza játszott előbb. Maga is meg-hökkent, amikor tudatára ébredt annak, hogy mit cselekszik. Szeremcsére a „zenióális“ Tessza már akkor az ő Karcisijával táplálkozott a buffet-ben, Matt mama pedig azt sugta a mellette ülő képviselő urnak:

— Hogy hasonlít ez az én Tesszám darabjához! Biztosan ez is Wagner!

Más játék volt ez, mint a Tesszáé. Olyan könnyű, ötletes, üde. Amikor Edit felállt és meghajolt, mindenki szerette őt a teremben. És egyszerre meglátott egy férfit, leghátul, magasabbat, mint a többi és ő is tapsolt és nevetett. Edit azt hitte, elszédül... Kopár Árpád itt volt, meghallgatta őt, de meghallgatta Macát is...

Maga sem tudta, hogy ért be a „művészszobába“. Leroskadott egy székre, Lenke támogatta. Szőnyi Erzsébet a haját simogatta.

— Hiszen te nagy művésznő vagy, kis leány! — ezt mondta neki.

— Mondja meg neki, kérem, hogy ne menjen el, beszélni akarok vele! — szólt Szőnyi Erzsébethez Mr. Butler, az amerikai, aki ment Livia és zongora kísézője után, az ajtóig. Ott Makai Livia csodálatos hangjára figyelt — a Trubadur nagy áriáját énekelte — és közben az összetört kis lányt nézte.

Mohos Félix boldogan rohant be a másik ajtón.

— Óriási siker! Kisasszony, magáról irnak majd az összes

lapok! Hogy is hívják? Igen, jegyzem: Maklári Livia, nem, pardon, Edit, 17 éves, Kopár Árpád növendéke, tudja, hogy Kopár is itt van? Most fedezte fel egy kollégám, — szolt Mattnénak — nagyobb dicsőség, hogy ő eljött, mint az udvari tanácsosok, akiket összegyűjtöttek.

Végül Makai Livia is megkapta a néki dukáló tomboló tapsot, amit két Kopár-dal eléneklésével köszönt meg. Erre még nagyobb lett a lárma, ő meg sem értette okát.

— Kopár Árpád is itt van. Éljen! Éljen!

Szóval szédületes sikere volt és ezt látta az amerikai. Csak ez kellett neki.

De azért meglepődött, amikor erőteljes, gratuláló kézfogás után Mr. Butler megkérte, hogy mutassa be Editnek.

Kisült, hogy Edit megérti mr. Butlert, ha lassan beszél. Megkérdezte címüket és hogy mikor kereshetné fel lakásukon.

— Azt akarom, hogy már ősszel jöjjön ki Amerikába — szolt ellentmondást nem tűrő hangon.

Ebben a percben jött be a szobába Kopár Árpád.

— No, Edit! Szerepeltünk? — kérdezte nevetve és rátette hatalmas tenyerét az Edit vállára.

— Tanár ur, kérem, én igazán nem tehetek róla, — nyöszörgött kétségbeesetten Edit. — Én semmiről sem tehetek. Tesszát rendesen tanítottam, itt játszani nem akartam, és most menjek Amerikába . . .

— Micsoda? — kérdezte Kopár Árpád és jól megnézte Mr. Butlert.

A tisztelőitől szabadulni próbáló Makai Livia most meglátta Kopár Árpádot.

— Mester! — kiáltozta, — Mester! Eljött, hogy meghallgasson! Ez életem legszebb napja! Legnagyobb művészünk, — magyarázta az amerikainak, aki most már tiszteletteljesen hajlongott és jól megrázta Kopár kezét.

— Mister Kopár. I know, tudom, tudom. Ön sohasem akar átjönni Amerikába! Ez a kis lány az ön tanítványa? Ki akarom hívni, őszre, körutra. Ugy-e már lehet?

— Lehet. Tud ez a kis lány. Beleegyezem, — szolt Kopár Árpád.

Edit szédült.

Bejött az édesanyja. Bemutatkozott Kopárnak, megköszönte leányához való jóságát. Megmonda, hogy elfogultságból nem kereste fel eddig, de nagyon-nagyon hálás...

— És most kihívják Önöket Amerikába, — mesélte Kopár a csudálkozó Maklárinének.

Aztán Edithez fordult:

— Szeretném megismerni a zseniális Tesszát... Tudja, hogy levélben hívott meg a mamája? Olyan mulatságos levél volt, hogy eljöttem. Itt van, olvassa el, de vigyázzon, hogy észre ne vegyék.

Edit elolvasta a lila levelet:

— Mélyen tisztelt tanár ur, remélem, tetszik még rám emlékezni, mikor őszkor felfogadtam a kis Maklári Editet az én Tesszám mellé zongoratanitónőnek. Egész ügyes kis nő, bár sok egy kicsit az ötvenezer neki, de most nem erről van szó. Hanem mi házavató ünnepélyt rendezünk, híres művészekkel, előkelő vendégekkel, hideg és meleg büffével és nagyon örülnék, ha meg tetszene tisztelni bennünket szerény hajlékunkban, zeneteremmel. Az én Tesszám is játszik, ugyis meg tetszett ígérni, hogy meg tetszik egyszer hallgatni, ez lenne a legszebb alkalom. Kérésem megismételve, maradok kiváló tisztelője Matt Ferencné. Matt Ferenc, szalámi- és kolbászárugyár, Budapest.

Edit szerette volna megmutatni a levelet anyjának, de nem merte elkérni. Különbben is odaözönlött már az egész társaság, meghallották, hogy ott láthatók a szenzációs vendégek. Autogrammokért könyörögtek.

Tessza elégtétellel hallotta, hogy Kopár Árpád meg akarja ismerni.

— Látod? Neki is tetszett a játékom. Pedig most már bevalom: megnyomtam a pedált alaposan.

— Tudom, — szólt Edit.

— Matt Tessza vagyok, — így mutatkozott be a rózsaszínű leány Kopár Árpádnak.

— Nagyon örülök, kisasszony. Már sokat hallottam magáról. No, szereti a maga szegény kis tanítónőjét? — kérdezte Kopár Árpád.

— Igen, helyes leány a Dixi. De nem hagyja, hogy a körmeimet megnövesszem. Azt mondja, tanár ur nem engedi.

— Én? Miattam akár az égis növesztheti őket, kedves Tessza kisasszony! Aki olyan zseniális, mint maga, az igazán azt tehet, amit akar. Annak a művészetébe kár lenne beavatkozni.

Tessza meghökkent. Gúnyolódik ez az ur?

Talán kételkedik az ő tehetségében?

De nem soká gondolkozhatott. Kopár Árpádot Matt-mama a buffet-be hívta.

— Parancsoljon, tanár ur. Csupa saját gyártmány. Hát mit szól tanár ur, hogy sikerült az ünnepélyünk? Szerényen szólva, azt hiszem, egész Pest egy hétig egyébről sem fog beszélni. Szó sincs róla, szép pénzbe került, de megérte, kérem. Micsoda finom társaság gyűlt itt össze! Ah, bocsánat egy percre! Méltóságos uram, csak egy sandwichet! Méltóztassék!

— Jönnek? — kérdezte Kopár Maklárinétól és leányától. — Szeretnék önökkel beszélni, hogy figyelmeztessen, mire vigyázzanak az amerikai szerződésnél.

A hallban Tessza fogta meg Editet:

— Látod? Strom Vera bátran eljöhetett volna. Kopár is itt volt...

A ruhatárban Mári néni mondta el véleményét:

— Lássá, kisasszonykám, tönkretették a padlónkat. Az a vékonyhangu énekesné egy szép gyümölcsös árát kapta meg. Eddig nem volt bolond az én gazdám, de most nagyon fejébe szállt a sok pénz...

Mire hazaértek Makláriék Mattéktól, akiknél izgatottságukban egy falatot sem ettek, Edit éhes volt.

X. FEJEZET.

Rövid fejezet következik Nem azért, mintha ebben bármelyik hősünk életének egy fejezete lezárult volna. Sőt, mindegyiknek most kezdődik a tulajdonképpeni élete.

Makláriéknál a házavatást követő napon megjelent Mr Butler. Edit megint zongorázott. Szerződést irtak alá, ügyvédhez mentek vele. Szeptemberben megérkezik a hajójegy és ők kiutaznak Amerikába.

Edit addig szorgalmasan tanul angolul.

Oláh Gábor feleségül veszi Bányai Nórát, ők laknak a lakásban és a klinikán dolgoznak. Ha nem tudnak megélni, Makláriék hazatérése után ők mennek ki Amerikába.

Német Géza Hollandiába utazik. Igéri, hogy nem lesz váltóláza. Mind a ketten megigérik, hogy néha irnak — egymásnak.

Matt Tessza megnöveszti a körmét és megint cigányosan játszik. Kopár Árpád nem nyerte meg tetszését. És Strom Verával sem törődik többé. Megunta a Magyar Margit köré csoportosuló samaritánus társaságot. Valószínűleg otthagyja a gimnáziumot. Bálózni fog, jégre jár. Egyszerűen: gazdag leány lesz.

Talán találkozunk vele még egyszer valahol és megtudjuk, lehet-e egy mai leány életprogramja egyszerűen az, hogy gazdag leány lesz...

Vége.

A
Százszorszép Könyvek

sorozatában havonként egy-egy gyönyörű
kiállítású, érdekes tartalmu

ifjúsági regény

jelenik meg — páratlanul olcsó áron.

AZ ELSŐ SOROZATBAN MEGJELENT:

KOSÁRYNÉ RÉZ LOLA: A János-utcai leánykolónia

GAAL MÓZES: Napsugár

HEDENSTJERNA ALFRÉD: A mindennapi kenyérért

TUTSEK ANNA: Évike feljegyzései

NIL: A fehér ruha

FRIDA SCHANZ: Tűzliliom

KRÚDY GYULA: Tizenhat város tizenhat lánya

DOBOSI PÉCSI MÁRIA: Ida

TÁBORI RÓBERT: Hóvár

A MÁSODIK SOROZAT ELSŐ REGÉNYE:

GAAL MÓZES: Akik külön világban élnek

EGO: A zseniális Tessza

ZEMPLÉNI P. GYULÁNÉ: A gonoszok

Előfizetési ár egy negyedévre, három regényre 30.000 kor.

Kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrássy-út 16.

